Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
41
2 A
40
ROMA

n.° 19

37-1-A-37

Digitized by Google

EXERCITIA SPIRITVALIA

B. Ignatij de Loyola.

Cum Facultate Superiorum.

ROMAE,

In Collegio Societatis Ieſu.

M. D. XCVI.

Digitized by Google

ANima Chriſti ſanctifica me, corpus Chriſti ſalua me, ſanguis Chriſti inebria me, aqua lateris Chriſti laua me, paſsio Chriſti conforta me, ò bone Ieſu exaudi me, intra tua vulnera abſconde me: ne permittas me ſeparari à te, ab hoſte maligno defende me, in hora mortis meæ voca me, & iube me venire ad te, vt cum Sanctis tuis laudem te in ſęcula ſæculorum. Amen.

PAVLVS PAPA III.
Ad Perpetuam rei memoriam.

PAſtoralis officij cura, in vniuerſum Chriſti gregem nobis commiſſa, & diuinæ gloriæ ac laudis amor facit, vt ea quæ ſalutem animarum, & ſpiritualem earum profectum iuuant, amplectentes, vota eorum, qui aliquid, quod fouere, & nutrire pietatem in Chriſti fidelibus valeat, a nobis expoſcunt, ad exauditionis gratiam admittamus. Cum ergo (ſicut dilectus filius, nobilis vir, Franciſcus de Borgia, Dux Gandiæ, nobis nuper exponi fecit) dilectus filius Ignatius de Loyola, Præpoſitus Generalis Societatis Ie-

Digitized by Google

ſu,per nos in alma Vrbe noſtra erectæ, & per nos auctoritate Apoſtolica confirmatæ,quædam documenta, ſiue exercitia ſpiritualia, ex ſacris Scripturis, & vitæ ſpiritualis experimentis elicita, compoſuerit, & in ordinem, ad piè mouendos fidelium animos, aptiſſimum redegerit, illaq. Chriſti fidelibus, ad ſpiritualem conſolationem, & profectum magnopere vtilia, & ſalubria eſſe, non ſolum fama, ex pluribus locis allata, prædictus Franciſcus Dux didicerit; ſed etiam experimento manifeſto, cum Barcinone, tum Valentiæ, tum Gandiæ, id compertum habuerit. Quare idem Frãciſcus Dux nobis humiliter ſupplicari fecit, vt documenta, & ſpiritualia exercitia prædicta, quò latius eorum fructus pateat, & plures Chriſti fideles, maiori cum deuo-

tione

Digitized by Google

tione ad vtendum illis, inuitentur, examinari facere: &, ſi approbatione, & laude digna inueniremus, approbare, & laudare, aliáſq. in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica, dignaremur. Nos igitur, qui documenta & exercitia huiuſmodi examinari fecimus, & quæ teſtimonio, ac relatione, dilecti filij noſtri, Ioannis Tit. S. Clementis, presbyteri Cardinalis Burgenſis Epiſcopi, ac hæreticæ prauitatis Inquiſitoris, & venerabilis fratris noſtri Philippi Saluciarum Epiſcopi, ac dictæ Vrbis noſtræ in ſpiritualibus Vicarij generalis, nec non dilecti filij Egidij Foſcararij, noſtri Sacri Palatij magiſtri, nobis deſuper facta, pietate, ac ſanctitate plena, & ad ædificationem, & ſpirituale profectum fidelium valde vtilia, & ſalubria eſſe, & fore comperimus:

Digitized by Google

debitum etiam reſpectum ad fru-
ctus vberes, quos Ignatius, & ab
ipſo inſtituta Societas præfata, in Ec-
cleſia Dei vbique gentium produ-
cere non ceſſant, & ad maximum
adiumentum, quod ad id prædicta
exercitia attulerunt, non immerito
habentes: huiuſmodi ſupplicationi-
bus inclinati, documenta, & exer-
citia prædicta, ac omnia & ſingula
in eis contenta, auctoritate prædi-
cta, tenore præſentium, ex certa
ſcientia noſtra, approbamus, col-
laudamus, ac præſentis ſcripti pa-
trocinio, communimus: hortantes
plurimum in Domino, omnes &
ſingulos, vtriuſque ſexus, Chriſti
fideles vbilibet conſtitutos, vt tam
pijs documentis, & exercitijs vti, &c.
illis inſtrui deuote velint. Nec non
concedentes, vt huiuſmodi docu-
menta, & ſpiritualia exercitia im-

Digitized by Google

primi, à quocumque bibliopola per prædictum Ignatium eligendo, libere & licite valeant: Ita tamen, vt post primam editionẽ, ſine conſenſu eiuſdem Ignatij, vel ſucceſſorum eius, nec ab hoc, nec ab alio omnino, ſub excommunicationis, & 500.duc. pijs operibus applicandorum, pœna, imprimi poſſint. Ac mandantes nihilominus vniuerſis, & ſingulis locorum ordinarijs, ac perſonis in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, & cathedralium,ac metropolitanarum Eccleſiarum Canonicis, & earumdem ordinariorum Vicarijs, in ſpiritualibus, generalibus, & officialibus vbilibet conſtitutis, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios cuiuis de Societate prædicta, vel alijs, quorum intererit in præmiſſis ſpiritualibus exercitijs, effica-

cis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, illos dicta conceſſione, & approbatione pacifice frui, & gaudere: non permittentes eos, per quoſcumque, contra præſentium tenorem, quomodolibet moleſtari: contradictores quoslibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo: Inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſæcularis. Non obſtant.fe.re.Bo.Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo, vltra tres, aliquis, auctoritate præſentium, non trahatur: & quibuſuis alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis: cæteriſq. contrarijs quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim, ab eadem

Digitized by Google

dem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem, quod præſentium litterarum tranſumptis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, ſeu perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis, plena fides vbique habeatur, & illis ſtetur, tam in iudicio, quam extra, ac ſi originales litteræ exhiberentur, & oſtenderentur. Datum Romæ apud ſanctum Marcum, ſub annulo piſcatoris, die vltimo Iulij. M. D. XLVIII. Pontificatus noſtri anno quartodecimo.

Blo. El. Fulginenſis.

Teſtimonia eorum, quibus cenſura exercitiorum eſt commiſſa.

In prima translatione.

Legimus omnia in volumine hoc digeſta, nobiſq. valde placuerunt, & ad animarum ſalutem in primis conducibilia ſunt viſa.

Cardinalis Burgenſis.

Concedimus, vt opus hoc, omni laude dignum, & Chriſtianæ profeſſioni valde proficuū, imprimatur.

Philippus Vicarius.

Non poterunt tam ſancta exercitia non maximum commodum præſtare cuilibet ſtudioſo: Ideo obuijs etiam vlnis amplectenda ſunt.

F. Egidius Foſcararius, Magiſter Sacri Palatij.

In ſecunda translatione.

Legimus ſpiritualia hæc exercitia, placentq. nobis valde : & digna iudicamus . quæ ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus recipiantur , & magnifiant.

Cardinalis Burgenſis.

Concedimus, vt opus hoc, omni laude dignum , & Chriſtianæ profeſſioni valde proficuum , imprimatur.

Philippus Vicarius.

Cũ nequeat ſubſiſtere diu Chriſtiana religio ſine exercitijs , & meditationibus aliquibus ſpiritualibus (in meditatione enim, inquit vates, exardeſcit anima mea) nullas arbi-

tror magis opportunas his, quæ proculdubio ex ſcripturarum ſtudijs, & longo rerum vſu natæ ſunt.

F. Egidius Foſcararius, Magiſter Sacri Palatij.

Qui-

Quidam de Societate Ieſu, deuoto lectori eiuſdem Societatis. S. in Domino.

HAec documenta, ac ſpiritualia exercitia, quæ non tā à libris, quam ab vnctione ſancti Spiritus, & ab interna experientia, & vſu tractandorum animorum edoctus, noſter in Chriſto Pater M. Ignatius de Loyola Societatis noſtræ inſtitutor, & Præpoſitus Generalis (vt præmiſſum eſt) compoſuit, ab idiomate Hiſpanico in Latinum, duobus modis ſunt verſa: altera verſio, non ſolum ſenſum ſenſui, ſed pene verbū verbo: altera (quæ viſa eſt præ ferenda) ſenſum tantum ſenſui, ſed fideliter reddebat. Cum autē exercitia hæc, vt ſatisfieret quorumdam, & præcipue Illuſtriſſimi Ducis Gandiæ, Frāciſci de Borgia deuotioni, qui optabat

bat approbari ea, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, quæ iampridem, & ſpiritualis plurimorum omnis generis, & conditionis hominum profectus (qui per ea ſpiritū Domini vel hauſerant, vel mirum in modum auxerant) vbique approbauerat: cum, inquam ante approbationem ſummi Pontificis, deſtinatis cenſoribus videnda proponerétur, vtraque tranſlatio eis eſt oblata: & licet omnino liberæ cenſuræ eorum ſubijcerentur, vt adderent, minuerent, mutarent, prout in Domino videretur, tamen, ne verbo quidem mutato, vtramque verſionem (quod teſtimonijs eorumdem in archetypis exemplaribus patet) approbarunt. Quòd ad impreſſionem attinet, hoc te, pie lector, monitum velim, non ijs, qui tantum lecturi exercitia: ſed qui facturi, vel potius alijs tradituri ſunt,

eſſe

eſſe hoc laboris, & operæ impenſum. Cum enim ad fructum vberem capiendum parū ſit legiſſe, niſi ſtrenuè quis in eis ſe exercuerit, & magiſtrū in rebus ſpiritualibus verſatum, ſit nactus: conſtat non eo animo impreſſa eſſe, vt paſſim in vulgus emanarent: ſed cum laborioſum nimis eſſet: nec ſine magno temporis, & impenſarum diſpendio, tam multa exēplaria manuſcribere, quibus ad Societatis ipſius vſum opus erat, & vt varietate, & erratis plurimis (quæ in manuſcriptis deprehendi ſolent) deuitatis, indubitatæ fidei exemplaria ſuppeterent, typis hoc opus excuſſum eſt: ſed omnia excuſſa volumina in poteſtatem Societatis, ad ipſius, vt diximus, vſum (ita vt nec vendi, nec excudi vllibi poſſint, ſunt redacta. De his te monere, pie lector (ſi fortè minus in-

notuerant) cum perſpecta mihi ſint prædicta omnia, officij mei eſſe duxi. Vale in Domino.

Romæ VI. Idus
Auguſti.
1548.

Anno-

Annotationes quædam aliquid afferentes intelligentiæ ad exercitia ſpiritualia, quæ ſequuntur, vt iuuari poſſit tam is, qui ea traditurus eſt; quàm, qui accepturus.

PRima eſt Annotatio: quòd ipſo nomine ſpiritualiū exercitiorum, intelligitur modus quilibet examinandi propriam conſcientiam: item meditandi, contemplandi, orandi ſecundum mentem, & vocem: ac poſtremo alias quaſcumque ſpirituales operationes tractandi, vt dicetur deinceps. Sicut enim deambulare, iter facere, & currere, exercitia ſunt corporalia: ita quoque præparare, & diſponere animam ad tollēdas affectiones omnes

male ordinatas, & ijs ſublatis, ad quærendam, & inueniendam voluntatem Dei, circa vitæ ſuæ inſtitutionem, & ſalutem animæ, exercitia vocantur ſpiritualia.

SEcunda eſt: quod ille, qui modum, & ordiné alteri tradit meditandi, ſiue contemplandi, fideliter narrare debet meditationis, ſeu contemplationis hiſtoriam, percurſis obiter dumtaxat punctis illius præcipuis, & adiecta ſolum breui declaratiuncula: Vt is, qui meditaturus eſt, accepto veritatis hiſtoricæ primùm fundamento, diſcurrat poſtea, & ratiocinetur per ſeipſum. Ita enim fiet, vt dum aliquid inuenerit, quod elucidationem, vel apprehenſionem hiſtoriæ, aliquantò maiòrem præbeat (ſiue ex diſcurſu proprio, ſiue ex diuina mentis illuſtratione id contingat) guſtum delecta-

ſectabiliorem, & vberiorem fructum percipiat, quàm ſi res ipſa ei ab áltero diffuſius narrata, & declarata eſſet: Non enim abundantia ſcientiæ, ſed ſenſus & guſtus rerum interior deſiderium animæ explere ſolet.

TErtia eſt: quòd, cùm in ſequẽtibus omnibus exercitijs ſpiritualibus vtamur actibus intellectus, quando diſcurrimus, voluntatis verò, quando afficimur, aduertendum eſt in operatione, quæ præcipue eſt voluntatis, dum voce, aut mente cum Domino Deo, vel Sanctis eius colloquimur, maiorem exigi a nobis reuerentiam, quam dũ per vſum intellectus, circa intelligentiam potiùs moramur.

QVarta eſt: quòd licet exercitijs ſequentibus, aſſignetur quatuor hebdómadæ, totidem exerci-

tiorum partibus , ſingulæ ſingulis reſpondentes: videlicet, vt in prima hebdomada fiat conſideratio de peccatis: in ſecunda de Domini noſtri Ieſu Chriſti vita, vſque ad ingreſſum eius in Hieruſalem die dominica palmarum: in tertia de paſſione eiuſdem: in quarta de reſurrectione,& aſcenſione, adiectis tribus orandi modis; non tamen ita accipiendæ ſunt dictæ hebdomadæ, vt neceſſe ſit vnamquamque continere ſeptem vel octo dies. Cum enim contingat alios alijs tardiores, vel promptiores eſſe ad conſequendum id,quod quærunt: putà in prima hebdomada contritionem,dolorem,& lachrymas de peccatis ſuis: aliquos etiam plus aut minus agitari probariq. varijs ſpiritibus: expe-
*a dit nonnumquam * ſuccidi hebdomadam quamcumque, vel extendi,
iuxta

iuxta materiæ ſubiectæ rationem. Solet tamen totum exercitiorũ tempus triginta dierum, aut circiter, ſpatio concludi.

QVinta eſt: quòd mirũ in modũ iuuatur, qui ſuſcipit exercitia, ſi magno animo atque liberali accedens, totum ſtudium, & arbitrium ſuum offerat ſuo Creatori, vt de ſe, ſuiſq. omnibus id ſtatuat, in quo ipſi potiſſimum ſeruire poſſit, iuxta eiuſdem beneplacitum.

SExta eſt: quòd tradens exercitia, ſi animaduertat ei, qui recipit, nullas incidere ſpirituales animi commotiones, vt ſunt conſolationes, vel triſtitiæ: neque diuerſorum ſpirituum agitationes, ſedulo debet percontari, an ipſa exercitia præſcriptis agat temporibus, & quibus modis, an etiam obſeruet diligenter cunctas additiones, & de ſingu-

lis ratio poſtuletur. Porro de conſolationibus, & deſolationibus infra tractabitur. pag. 202. De additionibus vero pag. 70.

SEptima eſt, quòd is, qui alterum exercendum curat, ſi eum videat deſolatione affici, ſeu tentatione, cauere debet, ne ſe durum, vel auſterum ipſi exhibeat, ſed mitem potius, ac ſuauem præſtet, confirmato eius animo ad agendum ſtrenue in poſterum, detectiſq. inimici noſtri verſutijs, eum ad conſolationem ſtudeat diſponere, tamquam breui ſubſecuturam.

OCtaua eſt: quòd circa conſolationes, & deſolationes ſumentis exercitia, & circa aſtutias inimici, poterunt vſui eſſe regulæ, *b quæ * in prioribus duabus hebdomadis habentur, de varijs ſpiritibus internoſcendis.

Nona

NOna eſt: quòd quando exercendus eſt quiſpiam ſpiritualium rerum inexpertus, vnde contingat, eum in prima hebdomada craſsis quibuſdam, apertiſq. tentationibus vexari, oſtenſis iam inde proſequendi obſequij diuini certis impedimentis, cuiuſmodi ſunt moleſtia, anxietas, pudor, timor, habita honoris mundani ratione, tunc illi, qui eum exerceri docet, ſuperſedendum eſt vſu regularum, quæ ad ſecundam hebdomadam pertinent, de diſcretione ſpirituum, & ijs vtendū ſolis, quæ in prima dantur. Quia quantum alter ex his accepturus eſt commodi, tantundem ex illis diſpendij referret ob ſubtilitatem rei, & ſublimitatem, quæ eſt ſupra eius captum.

DEcima eſt: quòd qui exercetur, ſi tentationibus iactetur, boni

ſpeciem præſeferentibus, tunc muniendus eſt per dictas regulas hebdomadæ ſecundæ. Humani enim generis inimicus, per boni ſpeciem, eos vt plurimum oppugnat, qui antea in via vitæ, quam illuminatiuam appellant, reſpondente exercitijs ſecundæ hebdomadæ, fuerint potiùs verſati, quàm in altera, quæ
*c purgatiua dici ſolet, * atque per exercitia primæ hebdomadæ comprehenditur.

VNdecima eſt: quòd exercenti ſe in prima hebdomada, expedit neſcire, quid in ſecunda ſit acturus: ſed ad conſequendum illud, quod tunc quærit, acriter laborare, perinde ac ſi nihil boni poſtea eſſet reperturus.

DVodecima eſt: quòd admonendus eſt is, qui exercitatur, vt cum in quotidiano quolibet exercitio,

tio, ex quinque infra deſcribendis, expendi debeat vnius horæ tempus, curet ſemper animi quietem in hoc reperire, quòd plus temporis potius, quam minus inſumpſiſſe, ſibi conſcius ſit. Frequens eſt enim Dæmoni hoc agere, vt præfixum meditationi vel orationi temporis ſpatium decurtetur.

Decima tertia eſt: quòd, cum facile ſit ac leue, affluente conſolatione, integram contemplationis horam traducere: difficillimum e contra, incidente deſolatione: Idcirco aduerſus tentationem, ac deſolationem ſemper pugnandum eſt, producto vltra præfinitam horam exercitio, vincendi gratia: Ita enim non ſolum diſcimus reſiſtere aduerſario, ſed eum etiam expugnare.

DEcima quarta eſt: quòd ſi vacans exercitijs cernatur conſolatione multa, & feruore magno ferri, obuiandum eſt, ne promiſſo aliquo, vel voto inconſulte ac præcipitanter facto, ſe obſtringat: Idque tanto fuerit diligétius præuertendum, quanto ille ingenij eſſe inſtabilioris perſpicitur. Quamuis enim vnus alterum iuſte mouere poſſit ad ingreſſum religionis, in qua emittenda ſint obedientiæ, paupertatis, atque caſtitatis vota: quãnis præterea maioris meriti ſit opus ex voto, quàm ſine voto factum; plurima nihilominus ratio habenda eſt conditionis propriæ perſonarum: Item attente eſt conſiderandum, quid commodi, vel incommodi poſsit occurrere, ad illud præſtandum, quod aliquis promiſſurus ſit.

De-

DEcima quinta eſt, quòd tradens exercitia non debet alterũ impellere ad paupertatem & promiſſionem eius, magis quàm ad oppoſitum: neque ad hoc potius, quàm ad illud inſtitutum vitæ: quia licet extra exercitia licitum ſit, & pro merito ducẽdum, ſi quis cælibatum religionem, & aliam quamcumque Euangelicam perfectionem amplecti ſuadeat ijs omnibus, quos ex perſonarum, & conditionum ratione probabile ſit fore idoneos: longe tamen conuenientius, meliuſq. eſt, inter exercitia ipſa id non attentare: ſed Dei potiùs voluntatem quærere, atque præſtolari, donec ipſe Creator, ac Dominus noſter animæ ſibi deuotæ ſeſe communicet, eamq. amplexans ad ſui amorem, laudem & ſeruitium diſponat, prout maximè ſcit eſſe commodum. Quapropter

dictanti exercitia ſtandũ eſt in quodam æquilibrio, ſinendumq., vt citra medium, Creator ipſe cum creatura, & hæc viciſſim cum illo rem tranſigat.

DEcima ſexta eſt: quod, vt Creator ipſe, Dominuſq. noſter in Creatura ſua certiùs operetur, ſi accidat animam ad aliquid minus rectum affici, atque inclinari, ſummopere ac totis viribus nitendum eſt in contrarium: vt puta, ſi ad officium vel beneficium adipiſcendum aſpiret, non diuinæ gloriæ, aut communis animarum ſalutis cauſa, ſed cõmoditatis ſuæ, negotiorumq. temporalium dumtaxat: tunc affectus ad oppoſitum impelli debet, per aſſiduas orationes, & alia exercitia pia, in quibus a clementia Dei oppoſitũ petatur: videlicet, hunc vt ille animum offerat ipſi Deo, ſe tale offi-

officium vel beneficium, aut aliud quiduis, iam non appetere, niſi priorem affectum adeo mutauerit, vt nihil iam omnino deſideret, vel poſſideat alia ex cauſa, quàm diuini cultus, & honoris.

DEcima * ſeptima perutilis eſt, quòd ſcilicet tradens exercitia, inquirere, ac ſcire nolens proprias alterius cogitationes, & peccata: ſupereſt, vt certior factus fideliter de cogitationibus a vario ſpiritu immiſſis, & ad maius, aut minus bonum trahentibus, ſpiritualia nonnulla exercitia illi præſcribat præſenti animæ neceſsitati opportuna. * d

DEcima octaua eſt: quòd iuxta eius, qui exercetur, habitudinem, puta pro ætate, doctrina, vel ingenio, accommodari debent exercitia: ne cui rudi aut imbecilli, ſeu debili ea imponantur, quæ ferre non

poſsit

poſsit citra incommodum, nedum ad profectum ſuum aſſumere. Similiter prout cuique in animo eſt ſeſe diſponere, impartiendum id demum eſt, quod eum potiſsimum iuuare poſsit. Propterea ei, qui ſe inſtrui dumtaxat poſtulat, & ad gradum aliquem perduci, in quo animus ſuus conquieſcat, tradi poteſt particulare primum examen infra poſitum. pag. 37. deinde generale pag. 42. ſimulq. modus orandi mane per horæ dimidium, ex præceptorum Dei, & peccatorum mortaliũ conſideratione, de qua p. 152. Suadendũ etiam fuerit, vt octauo quoque die peccata ſua confiteatur, & quindecim dierum interuallo, vel octo potius, ſi affectus impellat, ſumat Euchariſtiæ Sacramẽtum. Iſta exercitationis ratio propriè competit rudioribus, ſeu illiteratis, quibus inſuper

ſuper exponenda erunt ſingula præcepta Dei, atque Eccleſiæ: mortalia peccata, cum quinque ſenſibus, & operibus miſericordiæ. Itidem ſi is, qui tradit exercitia, alterum viderit debilis eſſe naturæ; ac parum capacis, vnde modicus prouentus, & fructus ſperari queat, ſatius fuerit aliqua ex dictis leuioribus exercitijs ipſi præſcribere, vſque ad confeſſionem peccatorum: poſteà nonnulla conſcientiæ examina, & methodum confeſsionis frequentioris dare, quibus iam paratum ſibi animæ profectum ſeu lucrum tueri poſsit. Non erit autem progrediendum ad electionum dictamina, aliorumve, quàm primæ hebdomadæ exercitiorum: quoties præſertim alij adſunt maiori cum fructu exercitandi: nec omnia omnibus præſtare, temporis permittit anguſtia.

Decima

DEcima nona eſt, quòd homini negotijs publicis, vel alijs cõuenientibus diſtricto, ſiue ingenio, ſiue litteris præditus ſit, ſuppetente ipſi hora vna & dimidia diebus ſinlis ad ſumenda nonnulla exercitia, exponendum primò erit, quem in finem homo creatus ſit: deinde per horam dimidiam examen particulare, deinceps generale cũ modo ritè confitendi, ſumendiq. ſancti Sacramenti, tradi ei poſſunt: præſcribendo etiã, vt mane, per triduum, ſpatio vnius horæ meditationem agat de primo, ſecundo, ac tertio peccato, vt docetur, pag. 53. Poſtea per alios tres dies eadem hora de proceſſu peccatorũ vt pag. 61. Per alios totidem de pœnis, quæ peccatis reſpondent. pag. 67.

Dictandæ quoque illi erunt intra totum dictarum trium meditatio-

num

num tempus, decem additiones illæ, quæ habentur, pag. 70.

Obſeruabitur eadem meditandi ratio circa myſteria Domini noſtri Ieſu Chriſti, quæ infra in ipſiſmet exercitijs late explicatur.

VIgeſima eſt, quòd ei, qui a negotijs liberior eſt, & fructum conſequi ſpiritualem optat, quàm poſſit maximū, tradenda ſunt omnia exercitia eodem, quo procedūt, ordine (& quidem ſcribi rerum capita ne excidant e memoria expedit) In quibus (ſecundum ſucceſſum communiorem) tanto maiorem faciet progreſſum ſpiritualis vitæ, quanto magis ab amicis,notiſq. omnibus, & ab omni rerum humanarum ſolicitudine ſeſe abduxerit: vt ſi ab ædibus priſtinis migret in domum, cellamvé aliquam ſecretiorem, vnde ipſi liberum ſecurumq.

 ſit

ſit egredi ad matutinum ſacrũ Miſſæ, vel ad veſperarum officium cum libuerit, audiendum, abſque familiaris cuiuſquam interpellatione. Ex qua quidem loci ſeceſsione inter alias multas commoditates hæ tres præcipue conſurgunt. Prima, quòd excluſis amicis & familiaribus, negotijſq. minus recte ordinatis ad Dei cultum, gratiam apud Deum non mediocrem meretur. Secunda, quòd per huiuſmodi ſeceſſum intellectu minus quàm antea diſtracto in diuerſas partes, ſed collecta redactaq. omni cogitatione ad rem vnam, ſcilicet ad obſequendũ Deo Creatori ſuo, & ſaluti animę ſuæ conſulendum multo liberius, ac expeditius vtitur naturæ viribus in quærendo eo, quod deſiderat tantopere. Tertia, quòd quanto ſe magis reperit anima ſegregatam, ac

ſolitariam, tantò aptiorem ſeipſam reddit ad quęrendũ, attingendumq. Creatorem, & Dominum ſuum: ad quem inſuper, quò propius accedit, eo melius ad ſuſcipienda bonitatis diuinæ dona diſponitur.

Exercitia quædam ſpiritualia, per quæ homo dirigitur, vt vincere ſeipſum poſsit, & vitæ ſuæ rationem, determinatione a noxijs affectibus libera, inſtituere.

IN primis, vt per huiuſmodi exercitia, tam qui ea tradit, quàm qui accipit, iuuari queat, ſupponendum eſt Chriſtianum vnumquemque piũ, debere promptiore animo ſententiam ſeu propoſitionem obſcuram alterius, in bonam trahere

partem, quàm damnare. Si verò nulla eam ratione tutari poſsit, exquirat dicentis mentem, & ſi minus rectè ſentiat, vel intelligat, corripiat benignè: hoc niſi ſufficit, vias omnes opportunas tentet, quibus illum ſanum intellectu, ac ſecurum reddat ab errore.

Principium ſiue fundamentum.

CReatus eſt homo ad hunc finem, vt Dominum Deum ſuū laudet, ac reuereatur, eiq. ſeruiens tandem ſaluus fiat. Reliqua verò ſupra terram ſita, creata ſunt hominis ipſius cauſa, vt eum ad finem creationis ſuæ proſequendum iuuent: vnde ſequitur vtendum illis, vel abſtinendum eatenus eſſe, quatenus ad proſecutioné finis vel conferunt, vel obſunt. Quapropter de-

bemus abſque differentia nos habere circa res creatas omnes (* prout libertati arbitrij noſtri ſubiectæ sũt, & non prohibitæ) Ita, vt (quod in nobis eſt) non quæramus ſanitatem magis, quàm ægritudinem: neque diuitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam breui præferamus. * Sed conſentaneum eſt, ex omnibus ea demum, quæ ad finem ducunt, eligere ac deſiderare. *e *f

Examen particulare & quotidianum, tria tempora complectens, ad diſpoſitionem ſui ac duplicem diſcuſsionem accommoda.

PRimum tempus eſt matutinum, quo debet homo, ſtatim dum a ſomno ſurgit, proponere diligen-

 tem

rem ſui cuſtodiam circa peccatum aut vitium aliquod particulare, a quo emendari cupit. Secundum eſt pomeridianum, in quo petenda eſt a Deo gratia, vt reminiſci poſsit ille, quoties in peccatum ſeu delictum iſtud particulare inciderit, & in poſterum cauere: deinde priorem faciat diſcuſsionem, exigens ab anima ſua rationem de peccato, ſeu vitio iam dicto, & ſingulas diei partes præteritas percurrens ab ea hora, qua ſurrexit, vſque ad præſentem, quoties illud commiſerit, & puncta totidem ſignet in priore linea figuræ ſubſcriptæ: quibus peractis denuo proponat per ſpatium diei reliquum, diligentius ſeſe cohibere. Tertium erit veſpertinum tempus, in quo, poſt cœnæ horam, facienda eſt diſcuſsio ſecunda, per curſis itidem horis ſingulis, ab exa-

mine priore vſque ad præſens lapſis, & eodem modo rememoratis enumeratiſq. vicibus, quibus deliquerit, parem eis punctorum numerum ſignabit in poſteriore linea, figuræ ſequenti ſimilis ad hoc præparatæ.

ADDITIONES QVATVOR vtiles ad faciliorem & celeriorem peccati, ſeu vitij cuiuſuis extirpationem.

PRima eſt, vt quoties id peccati ſeu delicti genus homo commiſerit, manu pectori admota, doleat de lapſu, quod fieri poteſt etiam aſſiſtentibus alijs, nec aduertentibus.

SEcunda eſt, vt ſub noctem numeratis, comparatiſq. inuicem

punctis linearum, quarũ prior priori examini, poſterior poſteriori aſſignatur, attendat, an à priore examine vſque ad ſecundum aliqua ſucceſſerit emendatio.

TErtia eſt: vt conferat diei ſecundæ, atque præcedentis examina inuicem: conſiderans ecquid ſibi emendationis interuenerit.

QVarta vt collatis hebdomadarum duarum inter ſe examinibus, pari modo: factæ vel omiſſæ emendationis rationem habeat.

ITem notandum eſt ex ſequentibus figuris primam cæteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ: Secundam vero diei Lunæ paulo breuiorem: & ita deinceps: cùm par ſit diminui in dies erratorum numerum.

[redacted]

Examen conſcientiæ generale ad purgationem animæ, & ad peccatorum confeſsionem vtiliſſimum.

PRo comperto ponitur triplex incidere homini cogitationũ genus: Vnum ex proprio ſurgens motu ipſius hominis: Reliqua vero duo extrinſecus aduenientia, ex boni ſcilicet, vel mali ſpiritus suggeſtione.

De Cogitatione.

DVobus modis elicitur meritũ ex mala cogitatione in materia peccati mortalis, de qua hic ſermo eſt. Primo, quando ſuggeritur de patrando mortali crimine cogitatio, ſed ea confeſtim repugnando

do vincitur. Secundo, quando prauæ iſtiuſmodi ſuggeſtioni ſemel, ac iterum repulſæ, & ſubinde nihilominus reuertenti continue reſiſtit homo, donec penitus expugnetur: quod quidem victoriæ genus merito alterum antecellit.

Peccat autem leuiter aliquis, ſeu venialiter, quando in ſuborta peccati mortalis cogitatione, aliquantulum moratur, quaſi auſcultando, vel quando aliqua obiter ſenſus delectatione afficitur, vel in ea retundenda ſeſe exhibet negligentem. Mortale vero peccatum, per cogitationem duobus modis admittitur. Primo, quando cogitationi peccati præbetur quacumque ratione, aſſenſus. Secundo, quando peccatum illud opere completur, idque grauius eſt priore, ex tribus cauſis; Videlicet, ob maiorem tem-

poris decurſum: ob actum intenſiorem: & ob plurium denique offendiculum, ſiue detrimentum.

De Loquela.

VErbo etiam multifariam offenditur Deus: vt in blaſphemia, iuramento. Nam iurandum non eſt, neque per creatorem, neque per creaturas vllas, niſi concurrentibus his tribus, veritate, neceſſitatę, ac reuerentia. Porro intelligenda eſt neceſſitas, non in veritatis cuiuſlibet affirmatione, ſed eius tantum, quæ circa ſpirituale, corporale, vel etiam temporale bonum aliquod, momenti eſt non leuis. Reuerentiam dicimus, quando aſſumens diuinum nomen adhibet conſiderationem, vt Deo Creatori, ac Domino debitus honor tribuatur.

Sciendum eſt autem, licet iuramentum temere, ſeu vane factum per Creatorem, ſit grauius peccatum, quam per creaturam: difficilius tamen eſſe, per hanc, quam per illum licite iurare, ſeruatis debitis circũſtantijs, quas diximus. Primo, quia in mentione creaturæ facienda per iuramentum, non ita excitamur aut reddimur attenti, vt ex veritate ac neceſsitate iuremus, ſicut nominato rerum omnium Creatore. Secundo, eo quòd ad honorem Deo exhibendum cum reuerentia, longe debilius mouemur ex commemoratione creaturæ, quàm ipſius Dei Creatoris: Quamobrem iurare per creaturas, perfectis magis conceditur, quàm craſſioribus; ſiue idiotis: quandoquidem perfecti ex contemplationis vſu aſsiduo, & Illuſtratione intellectus, conſi-

derant

derant propius, atque deprehendunt Deum ſecundum eſſentiam, præſentiã, & potentiam ſuam creaturæ cuilibet ineſſe: vnde ad præſtãdam illi debitam in iuramento reuerentiam paratiores ſunt alijs, qui eò perfectionis nondum prouecti ſunt. Tertio, quia creaturis ad confirmationem iuramenti crebrius adſcitis, periculum eſſet idololatriæ: id quod imperfectis magis, quam perfectis fuerit timendum.

Vitandum eſt inſuper verbum otioſum (inter alia locutionis peccata,) quale eſſe intelligitur, quodcumque nec loquenti, nec alteri prodeſt, nec eo etiam animo profertur, vt afferat vtilitatem. E conuerſo vero minime otioſum cẽſendum eſt verbum illud, quodcumque ad animæ vel propriæ, vel alienæ, aut ad corporis, aut rei

etiam temporalis commodum pertinet: aut certe ad tale qnippiam ex dicentis mente dirigitur: etiam ſi quis de negotijs loquatur, ab inſtituto ſuo alienis, vt religioſus de bellis, vel mercimonijs. Cæterum ex ſermone quidem, ad finem bonum ordinato, meritum contingit: ad malum vero finem, aut futiliter prolatus ſermo, generat peccatum.

Sunt & oris peccata mendacium, falſa teſtimonia, detractio. Nam detrahendum non eſt alteri, nec obmurmurandum: Reuelato enim mortali alicuius peccato, quod publicum non ſit, cum mala intentione, vel graui damno famæ alterius, mortale itidem peccatum committitur: veniali autem, veniale ſolum. Ad hæc quotieſcumque alienum patefacimus vitium, vel defectum, noſtrum ipſorum vitium,

ac defectum ſimul commonſtramus.
Verumtamen vbi recta mens eſt, de proximi delicto licebit loqui bifariam.

Primo, quando publicum eſt, vt meretricium, vel damnatum in iudicio, vel pernicioſum, puta ob errorem publicum, animos conuerſantium corrumpentem.

Secundo, quoties occultum alicuius crimen indicatur alteri, per cuius ſubuentionem, ille releuari a peccato poſsit: dummodo rei huius, probabilis aliqua ratio, vel coniectura offeratur.

Poſſunt inter oris peccata, irriſiones, contumeliæ, & alia id genus adſcribi, quæ perſequi licebit tradenti exercitia, prout opus eſſe iudicauerit.

De

De opere.

PRopoſitis ante oculos decem mandatis Dei, cũ Eccleſiæ præceptis & iuſsis maiorum, ſeu ſuperiorum, æſtimandum eſt, quicquid ſit operis aduerſus quodlibet eorum, id peccatũ eſſe: leuius aut grauius tamen, pro inæquali peccandi modo, & pro diuerſa peccantium habitudine. Porro, reduci ad iuſſa ducimus ſuperiorũ, diplomata, ſeu indulta Pontificum, pro infidelium expugnatione, vel Chriſtianorum pace, concedi atque promulgari ſolita: per quæ ad confeſsionem peccatorũ, & Euchariſtiæ ſanctæ ſumptionem, Chriſti fideles inuitantur. Peccat ſiquidem non leuiter, quicumque tam pias Rectorum Eccleſiæ cohortationes, ſanctionesq. aſpernari audet, ac tranſgredi.

Examinis Generalis modus, particulas ſeu puncta quinque complectentis.

PRimum pūctum eſt, Domino noſtro Deo, pro beneficijs acceptis, gratias agendas eſſe.

Secundum, quòd debemus pro cognitione, & expulſione peccatorum gratiam flagitare.

Tertium, de admiſsis præſenti die peccatis, rationem ab anima noſtra exigere, per horas ſingulas, ex quo ſurreximus, veſtigando. Et primo quidem circa cogitationem; deinde circa loquelam, atque operationem, eodem ordine, quo in particulari examine traditum eſt. Quartum, poſcere veniam de delictis.

Quintum, proponere cum Dei gratia emendationem: & orationem dominicam poſt dicta omnia recitare. Pater noſter.

Confeſsionis Generalis, & communionis vſus.

EX Confeſſione generali vltro facta, inter alia pleraque, percipiuntur tria hæc emolumenta. Primùm: quòd tametſi, qui annis ſingulis ſaltem confitetur ſemel, ad generalem huiuſcemodi confeſſionem minime obligetur: eam tamen facienti ipſi multo plus commodi, & meriti accedit, ob dolorem ſcilicet de peccatis, & malitia vitæ præteritæ, quem ita ſentit vehementiorem.

Secundum, quoniã inſpecta, per ſpiritualem exercitationem, lon-

ge quam antea manifeſtius natura, & malitia peccatorum, tanto amplius commodum, ac meritum percepturus eſt.

Tertium, quia conſentaneum eſt, hominem ſic rite confeſſum, atque diſpoſitum, multo melius ſe habere ad Euchariſtiæ ſumptionem, quæ maxime confert, & ad fugam peccati & ad gratiæ receptæ conſeruationem, & augmentum.

Porro generalis iſta confeſsio, poſt hebdomadæ primæ exercitia potiſsimum erit opportuna.

Primum exercitium meditandi ſecundum tres animæ potentias, circa peccatum triplex. Et continet orationem præparatoriam, duo præludia, & puncta tria præcipua, cum vno colloquio.

ORatio præparatoria eſt, qua petimus a Domino gratiam, vt vires atque operationes noſtræ omnes, ſincere ad eius gloriam, & cultum tendant.

PRimum præludium eſt, ratio quædam componendi loci: pro qua notandum eſt, quod in quauis meditatione, ſiue contemplatione, de re corporea, vt puta de Chriſto, effingendus erit nobis, ſecundum viſionem quandam imaginariam, locus corporeus, id quod contem-

plamur, repreſentans, veluti templum, aut mons, in quo reperiamus Chriſtum Ieſum, vel Mariam Virginem, & cætera, quæ ſpectant ad contemplationis noſtræ argumentum. Sin autem ſpeculationi ſubeſt res incorporea, vt eſt conſideratio peccatorum nunc oblata: poterit loci conſtructio talis eſſe, vt ſi per imaginationem cernamus animam noſtram in corpore iſto corruptibili, velut in carcere conſtrictam: hominem quoque ipſum, in hac miſeriæ valle, inter animalia bruta exulantem.

Secundum erit præludium, vt à Domino id poſtulem, quod exopto, iuxta propoſitæ contemplationis argumentum: nimirum ſi de Chriſti reſurrectione fuerit meditandum, petenda erit lætitia, qua gaudenti

Chriſto congaudeam: ſin de paſſione, lacrymas, pœnas, & angores petam, ad compatiendum Chriſto patienti. In præſenti ergo meditatione, pudorem confuſionemq. mei ipſius debeo expoſcere, attendens quàm multi homines ob peccatum mortale, vel vnicum, damnati fuerint: & quòd ego toties peccando ſim damnationem commeritus.

NOtandum ad hæc, quod omni meditationi, ſeu contemplationi, præmitti debent tam oratio præparatoria, quàm præludia duo: ſed oratio quidem ſemper fit eodem modo, præludia vero pro diuerſitate rerum ſunt diuerſa.

PRimum punctum erit, vt exerceatur memoria mea circa primum peccatorum omnium, quòd fuit ab angelis commiſſum, adhi-

bito ſtatim diſcurſu intellectus, atque voluntatis motu, inſtigante me ad voluenda, & intelligenda ea, per quæ erubeſcam, & confundar totus, facta vnius tantum peccati angelorum, cum tot meis comparatione: Vnde colligere liceat, cùm illi ob vnicum crimen, addicti ſint inferno, quam ſæpe ipſe ſupplicium idem meruerim. In memoriam itaque dicimus trahendum eſſe, quo pacto Angeli creati primum in ſtatu gratiæ, ſed (quod neceſſe erat ad beatitudinis conſummationem,) non volentes per arbitrij libertatem, Creatori ſuo reuerentiam, & obſequium præſtare, at contra eum ipſum inſoleſcentes, conuerſi fuerint ex gratia, in malitiam, & de cælo ad infernum præcipitati. Conſequenter diſcurrendum erit per officium intellectus circa hæc penſiculatius,

nec non concitandis ſimul voluntatis affectionibus, acrius inſiſtendum.

SEcundum eſt punctum, eaſdem potentias tres, circa peccatum primorum parentũ(quod ſecundum appellabimus) exercere: tractando memoria, quàm diuturnam, ob illud, pœnitentiam egerunt: quanta humanum genus corruptio inuaſit: quot hominum millia ad inferos deturbata ſunt. Memorandum eſt videlicet, quomodo Adam in Damaſceno campo, de limo terræ factus, poſituſq. in terreſtri Paradiſo, & Eua formata ex vna coſtarũ eius, cum de fructu arboris ſcientiæ boni, & mali, prohibiti eſſent comedere, & nihilominus comediſſent: poſt peccatum ſubito, ex Paradiſo eiecti ſint: veſtibus pelliceis induti, & originali iuſtitia priuati, re-

liquum vitæ ſuæ tempus, in laboribus, ac ærumnis maximis, pœnitendo traxerint. Super his etiam, ratiocinio intellectus, & affectibus voluntatis vtendum erit; ſicut prius.

TErtium eſt, vt exerceamur pari modo, circa peccatum mortale, & particulare quodlibet (ipsũ nos tertium peccatum dicemus, vt à duobus ſupra poſitis diſtinguatur) conſiderando, quòd peccato tali, vel ſemel dumtaxat commiſſo, forte detruſi ſint multi ad infernum: quòdq. præterea prope innumeri, ob delicta meis pauciora, atque leniora forte crucientur æternis pœnis. Vnde memoria verſandum erit, quanta ſit peccati grauitas, & malitia, Deum omnium Conditorem atque Dominum offendentis. Ratiocinandum quoque eſt, ſupplicium

cium æternum peccato iuſte irrogari, vt pote, aduerſus infinitam bonitatem Dei perpetrato. Poſtremo ſuſcitandi ſunt affectus, ſicut iam dictum eſt.

COlloquium fiet imaginando Ieſum Chriſtum coram me adeſſe, in cruce fixum. Itaque exquiram mecum rationem, qua Creator ipſe infinitus, fieri creatura, & ab æterna vita, ad temporariam mortem venire, pro peccatis meis dignatus ſit. Arguam inſuper me ipſum, percontans, quid hactenus dignum memoratu egerim pro Chriſto? quid agam tandem, aut agere debeam? Et in eum intuens ſic cruci affixum, ea proloquar, quæ ſuggeret mens, & affectus. Porro Colloquij proprium illud eſt, vt fiat ſicut amici ſermo ad amicum, vel ſerui ad Dominum:

nunc gratiæ aliquid petendo: nunc culpam aliquam meam incuſando; interdum propria quælibet communicando, ac petendo conſilium ſuper illis, ſiue auxilium. Vltimo dicatur Pater noſter.

Secundum Exercitium, eſt meditatio de peccatis, complectens vltra orationem præparatoriam, & duo præludia, quinque articulos, ſeu puncta, cum colloquio ad finem.

PRæparatoria oratio eadem quæ ſupra.

Prius præludium eandem exigit conſtructionem loci, vt in præcedenti meditatione. Poſterius vero fiet, poſcendo id, quod hic quærimns, dolo-

rem ſcilicet intenſum de peccatis, atque abundantem fletum.

PVnctum primum, ſit proceſſus quidam, per quem peccata totius vitæ, in memoriam reuocantur, percurſis gradatim, diſcuſſiſq. annis, & ſpatijs temporum ſingulis: Qua in re, triplici iuuamur compendio, conſideratis videlicet locis habitationis noſtræ, conuerſationum modis, & officiorum, ſeu negotiorum, quibus functi ſumus, generibus diuerſis.

SEcundum eſt, peccata ipſa perpendere, quanta ſit fœditas, & nequitia ſingulorum ex natura ſua, ſi vel prohibita non eſſent.

TErtium eſt, conſiderare me ipſum, quiſnam, aut qualis ſim, additis exemplis, quæ me in maiorẽ mei contemptum trahant. vt ſi me cum reputem, quantulus ſim ad hominum

minum omnium cœtum comparā-
tus : Quid deinde ſit multitudo vni-
uerſa mortalium , ſi cum angelis ,
beatiſq. omnibus conferatur : poſt
hæc attendendum eſt , quid rei ſit
tandem, quicquid eſt creatum , præ
ipſo Deo Creatore : Iam quid ho-
muncio ego vnus eſſe poſſum ? de-
mum inſpiciam corruptionem mei
totius , prauitaté animæ, atque cor-
poris fœditatem , ac me , tamquam
vlcus , ſiue apoſtema eſſe ducam, ex
quo tanta ſanies peccatorum , tan-
taque vitiorum lues defluxerit.

QVartum eſt : cogitare quid ſit
Deus , quem ita offendi : col-
lectis , comparatiſque perfectioni-
bus attributis Deo , vt proprijs ,
cum oppoſitis meis vitijs , atque
defectibus : ſummam ſcilicet eius
potentiam , ſapientiam , bonitatem,
& iuſtitiam , cum extrema mea in-

firmitate, ignorantia, malitia, & iniquitate, conferendo.

QVintum: In exclamationem prorumpere, ex commotione affectus vehementi, admirando valde, quomodo creaturæ omnes (diſcurſu facto per ſingulas) me ſuſtinuerint tandiu, & hucuſque viuum ſeruauerint: quo modo angeli, diuinæ iuſtitiæ gladium ferētes, æquo me animo tulerint, cuſtodierint, ſuiſque etiam iuuerint ſuffragijs: quomodo pro me intercesſerint Sancti: quomodo Cœlum, Sol, Luna, & alia Sydera, Elementa, cunctaq. animantium genera, & Terræ germina, debitæ vindictæ loco, mihi ſeruierint: vt quo denique modo non abſorbuerit me dehiſcens tellus, & mille infernos referans, in quibus perpetuas pœnas daturus eſſem.

TErminanda demum erit hæc meditatio per colloquium, extollendo infinitam Dei miſericordiam, & gratias pro viribus agendo, quòd vitam ad hunc vſque diem prorogauerit, vnde propoſita in futurum mei emendatione, recitabo ſemel Pater noſter.

Tertium Exercitiũ non erit aliud, quàm repetitio primi, & ſecundi, vna cũ tribus colloquijs.

POſt præparatoriam orationem, & duplex præludium, repetenda erunt præcedentia duo exercitia, notatis punctis, ſeu locis, in quibus maiorem ſenſerimus conſolationem, deſolationem, aut aliam quamcumque ſpiritualem affectionem:

nem: ac in illis diutius diligentiuſq. immorandum erit, deinde occurrente nobis ſpirituali motu, ad colloquia quæ ſequūtur tria veniemus.

COlloquium primum fit ad Dominam noſtram Chriſti Matrem, flagitando interceſſionem eius apud Filium, & gratiæ impetrationem nobis tripliciter neceſſariæ. Primò, vt internam criminum noſtrorum cognitionem, ac deteſtationem ſentiamus. Secundo, vt operum noſtrorū agnoſcentes, abhorrenteſq. ordinem peruerſum, correcto eo, noſmet ipſos, ſecundū Deum recte ordinemus. Tertio, vt perſpecta, & damnata mundi prauitate, à rebus mundanis, ac vanis nos recipiamus. His expletis ſemel recitetur Aue Maria.

SEcundum colloquium fiat ſimiliter ad Chriſtum Dominum, &

Mediatorem noſtrum, vt illa eadem nobis impetret ab æterno Patre. Subdetur in fine oratio, quæ incipit: Anima Chriſti.

TErtium eodem proceſſu faciendum eſt ad Deum Patrem, vt triplicem illam gratiam nobis largiatur, & in fine ſemel recitandum Pater noſter.

Quartum exercitium conficitur ex tertij repetitione.

POnitur repetitio eiuſmodi, vel quædam eorum ruminatio, quæ meditata ſunt in exercitijs prioribus, vt ea continue reminiſcendo, diſcurrat facilius intellectus ſine diuagatione. Adijcienda quoque erunt tria eadem colloquia.

Quintum Exercitium eſt contemplatio de inferno, continetque vltra orationem præparatoriam, & duo præludia, puncta quinque, & vnum colloquium.

ORatio præparatoria non differt à ſuperiore.

Prius præludium, hic habet compoſitionem loci, ſubiecta oculis imaginationis inferni longitudine, latitudine, ac profunditate. Poſterius vero, conſiſtit in poſcenda intima pœnarum, quas damnati luunt, apprehenſione, vt ſi quando me cœperit diuini amoris obliuio, ſaltem, a peccatis, ſupplicij timor coerceat.

PVnctum primum eſt, ſpectare per imaginationem, vaſta inferorum incendia, & * animas igneis *g

quibuſdam corporibus, velut ergaſtulis incluſas.

SEcundum: audire imaginarie planctus, eiulatus, vociferationes, atque blaſphemias in Chriſtum, & Sanctos eius, illinc erumpentes.

TErtium: imaginario etiam olfactu fumum, ſulfur, & ſentinæ cuiuſdam, ſeu fœcis, atque putredinis graueolentiam perſentire.

QVartum: guſtare ſimiliter res amariſſimas vt lachrymas, rancorem, conſcientiæq. vermen.

QVintum: tangere quodammodo ignes illos, quorum tactu animæ ipſæ amburuntur.

COlloquẽdo interim cum Chriſto, in memoriam adducendæ erunt illorum animæ, qui ad inferni pœnas dãnati ſunt, vel quia credere noluerunt aduentum Chriſti,

vel

vel licet crederent, non tamen conformem præceptis eius vitam exegerunt: idq. vel ante aduentũ Chriſti, vel eodem tempore, quo vixit Chriſtus in hoc mundo, vel poſt illud deinceps. Gratiæ poſtremo agendæ ſunt eidẽ Chriſto quàm maximæ, quòd in tale quodpiam exitium non permiſerit me corruere, ſed potius ad hunc vſque diem ſumma pietate, & miſericordia me proſecutus ſit. Finis imponetur, dicto Pater noſter.

Si viſum erit ei, qui tradit exercitia, expedire ad profectum eorũ, qui exercẽtur, alias meditationes his adijcere, vt de morte, ac alijs peccati pœnis, de iudicio, &c. non ſe putet prohiberi, licet hic nõ aſcribantur.

Exercitiorum vero tempus ita diſtribuendum eſt, vt primum eorum fiat in media nocte, ſecundum ma-

ne, ſimul ac ſurrexerimus. Tertium ante, vel poſt Miſſæ ſacrum, non dum ſumpto cibo. Quartum, circiter horam veſperarum. Quintum, hora ante cœnam. Quæ temporis diſtributio, ſingulis quatuor hebdomadis communis eſt: variari tamen poteſt, atque augeri vel minui, prout vnicuique, ad peragenda dicta quinque exercitia, ætas, animi, corporiſque diſpoſitio, ſiue naturæ ipſius complexio ſubſeruit.

Additiones ad exercitia melius agenda, & ad ea quæ optantur, inuenienda, perutiles.

PRima eſt: vt ego, poſt cubitum, ante ſomnum, modico temporis ſpatio, quo recitaretur ſemel angelica

ea ſalutatio * cogitem de hora, qua ſurgendum mihi erit, & de exercitio faciendo.

SEcunda: vt expergefactus, ſtatim excluſis omnibus alijs cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediæ noctis exercitio contemplaturus ſum: Vtque, maioris verecundiæ, & confuſionis gratia, exemplum mihi huiuſmodi proponam: Quomodo miles aliquis ſtaret coram rege ſuo & cœtu aulico erubeſcens, anxius & confuſus, qui in regem ipſum acceptis ab eo prius beneficijs, doniſque plurimis, ac magnis, grauiter deliquiſſe conuictus eſſet. In ſecundo itidem exercitio, reputans quantum peccauerim, fingã me catenis vinctum eſſe, ac protinus ſiſtendum corã ſummo iudice ſicut mortis reus quiſpiam, ferreis ligatus compedibus duci ad

tribunal ſolet. His igitur, vel alijs, pro meditandarum rerum genere, cogitationibus imbutus, veſtitu meo me induam.

TErtia: vt a loco futuræ meditationis, vno, vel gemino adhuc paſſu diſtans, per tantillum tempus, quo percurri oratio Dominica poſſet, animo ſurſum eleuato, conſiderem Dominũ meum Ieſum, vt præſentem, & ſpectantem; quidnam acturus ſum, cui reuerentiam cum humili geſtu exhibere debeam.

QVarta eſt: vt ipſam aggrediar contemplationem, nunc proſtratus humi, & pronus, aut ſupinus iacens, nunc ſedens, aut ſtans, & eo me componens modo, quo ſperem facilius id conſequi, quod opto. Vbi aduerti hæc duo debent: Primum, quod ſi flexis genibus, vel in alio quouis ſitu, voti compos fiam, nil

ſequi-

requiram vltra: Secundum, quod in puncto, in quo aſſecutus fuero quæſitam deuotionem, conquieſcere debeo ſine tranſcurrendi anxietate, donec mihi ſatisfecero.

QVinta: vt completo exercitio, ſedens, vel deambulans, per quartam circiter horæ partem, mecum diſpiciam, quonam modo meditatio, ſeu contemplatio mihi ſucceſſerit: Et ſi quidem male, inquiram cauſas cum pœnitudine, ac emendationis propoſito: ſin vero bene, gratias Deo agam, eundem poſtea modum obſeruaturus.

SExta: vt cogitationes quæ gaudium afferunt, qualis eſt de glorioſa Chriſti reſurrectione, ſubterfugiam: quoniam talis quælibet cogitatio impedit fletum, & dolorem de peccatis meis, qui tunc

quærendus eſt, adſcita potius, mortis vel iudicij recordatione.

SEptima, vt eandem ob cauſam, omni me priuem lucis claritate, ianuis ac feneſtris clauſis tantiſper, dum illic moror, niſi quandiu legendum, aut veſcendum erit.

OCtaua, vt a riſu, verbiſque riſum prouocantibus, maxime abſtineam.

NOna, vt in neminem oculos intendam, niſi ſalutandi aut valedicendi poſcat occaſio.

DEcima, vt aliquam addam ſatisfactionem, ſeu pœnitentiam: Quæ quidem in interiorem & exteriorem diuiditur, Interior eſt, dolor de proprijs peccatis, cum firmo propoſito cauendi, tum ab illis, tum ab alijs quibuſuis in poſterum.

rum. Exterior autem, eſt fructus interioris, videlicet caſtigatio aliqua de commiſſis, quæ tribus potiſſimum modis aſſumi poteſt.

Primo circa victum: ſubtractis quibuſdam non ſuperfluis ſolum (quod temperantiæ eſt, non pœnitentiæ) ſed etiam conuenientibus alimentis: Et eo fit melius, quo plus ſubtrahitur, vitata interim naturæ corruptione, aut debilitate graui, ſeu infirmitate. Secundo circa ſomni & ſtrati modum, ſublatis non mollibus tantum, aut delitioſis rebus ſed alijs etiam opportunis, quantum licet, citra vitæ, aut valetudinis graue periculum: quapropter de ſomno neceſſario nihil demendum eſt, niſi aliquantiſper ad conſuetudinem (ſi cui eſt nimij ſomni) moderandam. Tertio circa ipſam carnem, vt inflictum ſentiat

tiat dolorem, admotis, geſtatiſque cilicijs, funibus aut vectibus ferreis, vel incuſſis verberibus, ac plagis, vel alijs auſteritatis generibus aſſumptis: In quibus tamen omnibus magis expedire videtur, vt doloris ſenſus in carne tantum ſit, nec penetret oſſa, cum infirmitatis periculo. Quare flagellis potiſſimum vtemur ex funiculis minutis, quæ exteriores affligunt partes, non autem adeo interiores, vt valetudinem aduerſam cauſare poſſint. Notanda ſunt inſuper quatuor hæc.

Circa pœnitentiam Primum, quod pœnitentiæ exterioris triplex eſt vſus, ſeu effectus: nimirum, vt pro delictis præteritis non nihil ſatisfiat: vt vincat ſeipſum homo, inferiorem ſui partem, quæ ſenſualitas appellatur, ſuperiori, hoc eſt rationi, magis ſubijciens.

Vt poſtremo quæramus atque impetremus aliquod gratiæ diuinæ donum, quod optamus: puta intimam cordis contritionem de peccatis, & abundantiam lachrymarum, vel propter illa, vel propter pœnas & dolores paſſionis Chriſti, aut dubij alicuius, quod nos angit, reſolutionem.

Secundum, quod, additiones primæ duæ, ſolis conueniunt exercitijs, quæ media nocte, & ſub auroram fiunt. Quarta vero in templo, vel coram alijs numquam, ſed domi tantum, & clanculum exequenda eſt.

Tertium, quod quando is, qui exercitatur, affectum quæſitum non conſequitur, vt dolorem. vel conſolationem: mutare ſubinde expedit rationem victus ſomnique, & alia genera pœnitentiæ: Ita vt pęniten-

nitentiam vnam per triduum ſectemur, & proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo, prout diuerſis, plus aut minus pœnitentiæ eſt ſumendum.

Præterea, cum pœnitentias huiuſmodi ſæpe omittamus ob affectum carnis aut erroneum iudicium, quaſi naturalis noſtra complexio ferre illas non poſſit, citra ingens valetudinis detrimentum: Et e contrario iuſtum nonnunquam pęnitentiæ modum excedamus, de corporis robore nimis confidentes: mutatis, vt dictum eſt, pœnitentiæ generibus, ac per vices ſumptis, & relictis, euenit plerumque, vt clementiſſimus Dominus, qui naturam noſtram perfectiſſime cognoſcit, vnicuique id compertum reddat, quod ipſi expedit.

Quartum: quod, particulare exa-

men fiat ad tollendas culpas & negligentias, quæ circa exercitia & additiones ſolent obrepere: id quod etiam per tres alias ſequentes hebdomadas, obſeruandum venit.

HEBDOMADA Secunda.

Contemplatio regni Ieſu Chriſti, ex ſimilitudine Regis terreni, ſubditos ſuos euocantis ad bellum.

ORatio præparatoria fiet more ſupradicto.

Præludium primum ad conſtructionem loci, nunc erit, vt ſpectare nos imagine-

mur ſynagogas, villas, & oppida, quæ prædicans Chriſtus pertranſibat: & ſic de locis alijs.

SEcundum, ad gratiam poſcendam pertinens, in hac parte erit, petere a Deo, ne obſurdeſcamus vocante nos Chriſto, ſed ad ſequendum, ac obtemperandum promptiſſimus.

PVnctum primum eſto, proponere mihi ob oculos, humanum Regem diuinitus electum, cui Principes, & populi omnes Chriſtiani reuerentiam & obſequium præſtare debeant.

SEcundum eſt, imaginari quod audiam illum Regem loquentem ad omnes ſubditos. In animo eſt mihi regiones infidelium vniuerſas ditioni meæ ſubijcere, Quicunque igitur comitari me velit, paratus ſit oportet non alio vti vi-

ctu,veſtitu,rebuſque alijs, quam me vtentem cóſpexerit. In ijſdem quoque laboribus,vigilijs,& caſibus cęteris mecum perſiſtendum erit, vt particeps fiat victoriæ,& fœlicitatis vnuſquiſque,prout laborum,ac moleſtiarum ſocius extiterit.

TErtium eſt, conſiderare quidnam reſpondere debeant Regi amantiſſimo, & liberaliſſimo fideles ſubditi, & quam prompte ad omnem eius voluntatem offerre ſe accinctos. Contra vero, ſi quis non obaudiret, quanto apud homines vniuerſos vituperio dignus eſſet, atque quam ignauus miles æſtimandus.

PArs ſecunda huius exercitij conſiſtit in collatione ſimilitudinis inter dictum regem, & Dominum Ieſum Chriſtum, circa triplex illud punctum.

PRimo, ſic applicabimus exemplum: Si terrenus ille Rex, cum bellica ſua euocatione, dignus eſt, cui attentio, & obſequium præſtetur; quanto magis Chriſtus Rex æternus, mundoque toti conſpicuus, qui ſingulos ad ſe his inuitat verbis? Mea hæc eſt iuſtiſſima voluntas totius mundi dominium mihi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei gloriam intrare. Proinde quiſquis eo mecum venire cupit, laboret mecum neceſſe eſt, Labori enim præmium reſpondebit.

SEcundum, ratiocinabimur neminem fore ſanæ mentis, qui non cupidiſſime Chriſti ſeruitio ſe totum offerat, & addicat.

TErtio, iudicandum erit, quod ij, qui ſe obſequijs illius prorſus duxerint mancipandos, non ſe

ipſos

ipſos tantum ad laborum toleran-
tiam ; verum etiam maiora , &
præclariora quædam munera obla-
turi ſunt, expugnata carnis, ſen-
ſuum , amoriſque proprij , & mun-
dani rebellione. Vnde reſponde-
bit quiſque in hunc ferè modum:
En , ò Rex ſupreme, ac Domine v-
niuerſorum,tua ego, licet indigniſ-
ſimus , fretus tamen gratia, & ope,
me tibi penitus offero, meaque om-
nia tuæ ſubijcio voluntati: atteſtans
coram infinita bonitate tua , nec-
non in conſpectu glorioſæ Virgi-
nis Matris tuæ, totiuſque curiæ cæ-
leſtis,hunc eſſe animum meum, hoc
deſiderium, hoc certiſſimum decre-
tum· vt(dummodo in maiorem lau-
dis tuæ, & obſequij mei prouentum
cedat) quam poſſim proxime te ſe-
quar , & imiter in ferendis iniu-
rijs & aduerſis omnibus , cum ve-

ra, tum ſpiritus, tum etiam rerum paupertate, Si (inquam) ſanctiſſimæ tuæ maieſtati placeat ad tale me vitæ inſtitutum eligere, atque recipere.

Fiet bis interdiu hoc exercitium, mane, cum primum ſurreximus, & in hora, prandium, vel cœnam præcedente.

In hac hebdomada ſecunda, & ſubſequentibus, vtile fuerit, aliquid ſubinde legere ex Euangelico, vel pio alio codice, vt de imitatione Chriſti, Sanctorum vita, &c.

Primæ Diei meditatio prima erit, de Incarnatione Ieſu Chriſti, complectens orationem præparatoriam, tria præludia, & puncta tria, cum vno colloquio.

ORatio præparatoria nihil a ſuperioribus variatur.

Præ-

PRæludium primum eſt: proferre in medium contemplandæ rei hiſtoriam, quæ hoc loco erit: Quo modo perſonæ tres diuinæ, vniuerſam terræ ſuperficiem ſpeculantes hominibus refertam, qui ad infernum deſcendebant, in Deitatis ſuæ æternitate decernunt, vt ſecunda perſona, pro ſalute humani generis, naturam hominis aſſumat: Vnde adueniente tempore præſtituto, archangelus Gabriel ad beatam Virginem Mariam nuntius deſtinatur, vt dicetur infra.pag. 162.

SEcundum pertinet ad loci compoſitionem, quæ erit viſio imaginaria, perinde ac ſi oculis pateret terræ vniuerſæ ambitus, quam habitant tot diuerſæ gentes: Deinde ad certam mũdi partem domuncula ſpectetur beatæ Virginis, apud

Nazareth in prouincia Galilææ ſitã.

TErtium continet gratiæ poſtulationem, vt intime cognoſcã, quo pacto Dei Filius mei cauſa ſit homo factus, vt ardentius ipſum amen, & abhinc ſequar ſtudioſius.

NOtandum hic eſt, tam orationem præparatoriam, quam tria præludia per totam hanc hebdomadam, & reliquas ſequentes itidem fieri, præludijs duntaxat, pro diuerſitate rerum variatis.

PVnctum primum eſt, vt ſpecu-ler perſonas omnes, de quibus agitur. Et primo quidem homines ſuper faciem terræ degentes, adeo moribus, geſtibus, & actionibus diuerſos: quoſdam albos, & nigros alios: nonnullos fruentes pace, & reliquos bellis agitatos: hunc

plorantem, & ridentem illum: ſanum vnum, & alterum ægrotum: naſcentes multos, & multos viciſſim morientes: cæteraſque varietates prope innumeras.

Deinde contemplandę erunt perſonæ tres diuinæ, e ſolio regali ſuo intuentes omnia hominum genera, in ſuperficie terræ cæcorum more viuentium, paſſimque morientium, & deſcendentium ad infernum. Poſtea Virginem Mariam cum Angelo eam ſalutante conſiderabimus, aliquid inde ſemper ad nos reflectendo, vt ex conſideratione tali fructum aliquem referamus.

SEcundum punctum eſt, auditu interno excipere, quid loquantur perſonæ omnes: vt homines in terris confabulantes, blaſphemantes, ſibique inuicem conuinciantes,

Diuinæ vero perſonæ in Cœlo de redimendo humano genere colloquentes: Virgo & Angelus in cellula de Incarnationis myſterio tractantes. Quorum omnium reflexione, ſeu applicatione quadam ad meipſum facta, ſtudebo ex ſingulis nonnihil fructus decerpere.

TErtium conſequenter erit, actiones quoque perſonarum ſimul attendere: vt puta, quomodo ſeſe inuicem mortales infeſtent, concutiant, trucident, & omnes ruant ad inferos: quomodo ſanctiſſima Trinitas Incarnationis opus exequatur: quomodo item ſua Angelus ſungatur legatione, & beata Virgo humillime ſe gerens, diuinæ gratias agat maieſtati. Ex quibus ad nos ipſos, vt dictum eſt, reflexis, fructus obiter eſt legendus.

COlloquium poſtremo ſubijciam diſquiſitis ſtudioſe verbis, quibus diuinam quamlibet perſonam. Verbum incarnatum, & ipſius Matrem digne valeam compellare: petendo etiam pro affectu, quem in me ſenſero, quicquid ad maiorem iuuet imitationem Domini mei Ieſu Chriſti, velut nunc recens incarnati. Recitabitur in fine Pater noſter.

Contemplatio ſecunda de Natiuitate.

ORatio præparatoria ſicut ſupra.

PRæludium primum ex hiſtoria dependet, quæ recenſenda eſt ab egreſſu beatæ Virginis,

nis, ex oppidó Nazareth: quo ſcilicet modo ipſam iam nono menſe grauida,& inſidens aſinæ(vt piè meditari licet) ac Ioſeph comes, cum ancillula,& boue, profecti ſunt Bethlehem, tributum a Cæſare exactum,pro ſe ſoluturi.

SEcundum vero deducendum erit ex conſideratione itineris, æſtimata eius longitudine, obliquitate, lenitate, vel aſperitate paſſim occurrente. Deinceps, etiam natiuitatis locum rimabimur, ſpeluncæ ſimilem, latum, vel anguſtum, planum, vel erectum, commode, vel incommode paratum.

TErtium,a ſuperiore nihil mutabitur.

PVnctum primum eſt, aſpectus perſonarum, vt Virginis Deiparæ, & Ioſeph coniugis, cum famula, & Chriſti Domini, vt infan-

tis

tiſs nunc primum nati : * Inter quos me adeſſe fingam, tanquam pauperculum, eorum vtcunque neceſſitatibus,cum reuerentia maxima famulantem. Ac inde quid ad me redire emolumenti, ex tali ſpectaculo poſſit, diſpiciam.

SEcundum conficitur ex verborum quæ ibidem fiunt,apprehenſione fructuoſa.

TErtium ex negotiorum, quæ illic geruntur, inſpectione, puta itineris, laborum & cauſarum,ob quas ſummus omnium Dominus, in ſumma natus ſit egeſtate, laturus quoque in hac vita cum perpetua paupertate labores, famem, ſitim, æſtum, frigus, opprobria, verbera, & crucem tandem ſubiturus, idque mei cauſa: vnde per ſingulas ſtudebo prouentum aliquem ſpiritualem colligere. Hæc

demum

demum concludenda erunt inito colloquio, & finito cum Pater noſter.

Tertia contemplatio, eſt repetitio præcedentium duarum.

PRo tertio exercitio, ſeu contemplatione, repetuntur duæ præcedentes cum oratione præparatoria, & ijſdem tribus præludijs, notando vbique, & fixius tractando illas partes, in quarum priore tranſcurſu aliquid illuſtrationis, conſolationis, vel deſolationis acceperim. Subdetur etiam colloquium cum oratione Dominica, vt prius.

NOtandum: eundem eſſe repetendi exercitij modum, & ordinem in hac hebdomada, & in ſequentibus, qui fuit in prima: niſi

quod mutatur materia, eadem forma permanente.

Quarta contemplatio, eſt primæ ac ſecundæ, iterata repetitio, proximæ præcedenti penitus conformis.

Quinta contemplatio, eſt applicatio ſenſuum ad prædictas.

POſt orationem præparatoriam, cum tribus iam dictis præludijs apprime conducit, quinque imaginarios ſenſus circa primam & ſecundam contemplationem, eo, qui ſequitur modo, exercere, prout res ſubiecta, feret.

PVnctum primum erit, ſecundum imaginationem reſpicere perſonas

nas omnes,& notatis, quæ circa eas occurrent,circumſtantijs,vtilitatem noſtram elicere.

SEcundum, velut audiendo, quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in vſum noſtrum attrahere.

TErtium,interiore quodã guſtu, & olfactu ſentire, quanta ſit
*k ſuauitas, & * dulcedo animæ, diuinis donis, ac virtutibus imbutæ, iuxta rationem perſonæ quam conſideramus, adaptando nobis ea, quæ fructum aliquem afferre poſſint.

QVartum, per internum tactum attrectare, ac deoſculari veſtimenta, loca, veſtigia, cæteraque perſonis talibus coniuncta,vnde fiat nobis deuotionis vel boni cuiuſlibet ſpiritualis maior acceſſio.

HVic erit contemplationi per colloquium imponendus finis,

ſicut

ſicut prioribus, adiecto itidem Pater noſter.

Notanda inſuper ſunt hæc quinque.

PRimum, quod tam in hac, quam in qualibet ſequẽte hebdomada nullũ debeo legere, vel cogitare aliud myſterium, niſi quod eadem hora, aut die conſiderandum ſit, cum alioquin vnũ alteri obturbet.

SEcundum, quod primum de Incarnatione Chriſti exercitium fit media nocte, proximum diluculo, tertium circa horam Miſſæ, quartum ſub veſperas, quintum paulo ante cœnam: & eorum cuilibet, ſpatium impendetur vnius horæ. Id quod abhinc deinceps vbique venit obſeruandum.

TErtium: quod ſi is, qui exercitatur, ſit ſenex, vel valetudinarius, vel per hebdomadam primam viribus attritus, præſtat eum aliquoties non ſurgere de nocte, ſed tres tantum contemplationes peragere, in aurora, circa Miſſæ
* tempus, & ante prandium: * ſuper àddita circa veſperas vna repetitione, & ſenſuum applicatione, ante cœnam.

QVartum: quòd in hac hebdomada ſecunda, ex decem additionibus in prima traditis, variari debent ſecunda, ſexta, & ſeptima, cum decima ex parte. In ſecunda quidem hoc mutatur, quòd ſimul atque excitor a ſomno, meditationem proxime inſtantem, debeo menti obijcere, ac deſiderium prouocare, cognoſcendi clarius incarnati æterni Verbi, vt ipſi ſer-

niam, & adhæreſcam tanto propenſius, quanto incredibiliorem erga me bonitatem eius perſpexero.

In ſexta vero, vt frequenti verſem memoria vitam Chriſti a tempore Incarnationis ad locum vſque, ſiue myſterium, de quo in præſenti die, vel hora ſum meditaturus.

In ſeptima, vt luce, vel obſcuritate, ſereno cœlo, vel turbido delecter, quatenus ad ſcopum refert deſideratæ rei, pertingendum.

In decima, vt ita me geram, ſicut exigere videtur myſterij contemplandi genus: cum non nulla ex myſterijs pœnitentiam requirant, alia non item. Decem igitur additionibus vtendum erit circunſpecte.

QVintum eſt vltimo notandum: quòd in omnibus aliarum horarum (præterquam

noctis mediæ, & auroræ) exercitijs, aſſumendum erit aliquid, quod ſecundæ, & tertiæ additioni æquiualeat, hunc in modum: vbi primum in mentem veniet, adeſſe meditandi horam priuſquam accedam, proſpiciam eminus, quò ferar, & coram quò ſim appariturus, ac tranſcurſa obiter exercitij oblati parte, contemplationem ſtatim auſpicabor.

*In ſecunda die. Argumentum, primæ &, ſecundæ contemplationis, erit Chriſti præſentatio in templo, de qua infra pag. 167. & * fuga in Aegyptum, de qua pag. 168.*

*m

SVper duabus his contemplationibus fiet repetitio duplex, & ſenſuum applicatio, vt ſupra.

Notan-

NOtandum, quod expedit nonnunquam eum, qui exercitatur, quamuis & vigore animi, & corporis robore ſit præditus; non nihil tamen remittere de præſcriptis exercitijs ſecundæ huius hebdomadæ, & ſubſequentium duarum: vt aſſequi, quod cupit, commodius valeat, accepta ſolummodo contemplatione vna in crepuſculo matutino, & altera circa Miſſæ tempus: quarum repetitionem faciat hora veſperarum: & ſub cœnam, quinque imaginationis ſenſus ſuper ijſdem exerceat.

DIe vero tertia meditandum occurret, quo pacto puer Ieſus apud Nazareth ſubditus erat parentibus, vt habetur pag. 169. Deinde, quomodo ab eis repertus fuerit in templo, p. 170. Fient item duæ repetitiones, cum ſenſuum applicatione.

Præludium quoddam, circa conſiderationem ſtatuum, ſeu generum vitæ diuerſorum.

* n CVm * ſupra propoſitũ fuerit exemplũ Chriſti, de vitæ genere, quod in mãdatorum Dei obſeruatione conſiſtit, & primus ſeu communis ſtatus appellatur, nunc idem ipſe Dominus, dum parentibus ſuis fuiſſe ſubditus memoratur, formam videtur exhibere, alterius, ſeu ſecundi ſtatus, pendentis ab obedientia, & perfectionem Euangelicam afferentis: quando videlicet in templum ſe contulit, patre adſcititio, & naturali Matre derelictis, vt æterni Patris obſequio vacaret. Quare opportunum hic erit, nos quoque il-

lius

lius vitam contemplantes,veſtigare, & efflagitare proprium vitæ genus, in quo maieſtati ſuæ nos ſeruire malit.

Ad hoc igitur inquirendum,poſſumus introduci per ſequens proxime exercitium, ad Chriſti mentem attendentes, collatam cum oppoſita inimici. Diſcemus etiam exinde qua ſit nobis opus diſpoſitione, vt perfecti in eo euadamus ſtatu, quẽcunque bonitas diuina eligendum nobis ſuggeſſerit.

Quarta die fiet meditatio de duobus vexillis: vno quidem Ieſu Chriſti, optimi noſtri Imperatoris: altero vero Luciferi, hoſtis hominum capitaliſſimi.

ORatio præparatoria fit ſecundum morem.

PRæludium primum:erit hiſtorica quædam conſideratio Chriſti, ex vna parte , & ex altera Luciferi , quorum vterque omnes homines ad ſe vocat , ſub vexillo ſuo congregandos.

SEcundum eſt ad conſtructionem loci,vt repræſentetur nobis campus ampliſſimus circa Hieroſolymam, in quo Dominus Ieſus Chriſtus , tanquam bonorum hominum omnium ſummus Dux aſſiſtat: Rurſum alter campus in Babylonia: vbi ſe Lucifer,malorum, & aduerſariorum ducem exhibeat.

TErtium : ad gratiam petendam illud erit,vt poſcamus exploratas habere fraudes mali Ducis,inuocata ſimul diuina ope ad eas vitandas:veri autem, optimique Imperatoris Chriſti,agnoſcere mores ingenuos,ac per gratiam imitari poſſe.

Punctum

PVnctum primum eſt : imaginari coram oculis meis , apud campum Babylonicum , ducem impiorū in cathedra ignea , & fumoſa ſedere, horribilem figura, vultuq. terribilem .

SEcundum eſt, aduertere quomodo conuocatos dæmones innumeros per totum orbem ſpargit ad nocendum, nullis ciuitatibus,& locis : nullis perſonarum generibus, immunibus relictis .

TErtium , attendere cuiuſmodi concionem habeat , ad miniſtros ſuos , quos inſtigat , vt correptis , iniectiſque laqueis , & cathenis, homines primum trahant (quod ferè contingit) ad cupiditatem diuitiarum , vnde poſtea facilius in mundani honoris ambitionem , ac demum in ſuperbiæ barathrum deturbari queant.

Atque ita tres ſunt præcipui tentationum gradus, in diuitijs, honoribus, & ſuperbia fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia, præceps fit decurſus.

Similiter ex oppoſito, conſiderãdus eſt ſummus optimuſque noſter Dux, & Imperator Chriſtus.

PVnctum primum erit: conſpicari Chriſtum, in amæno campo iuxta Hieroſolymam, humili quidem conſtitutum loco, ſed valde ſpecioſum forma, & aſpectu ſumme amabilem.

SEcundum autem eſt: ſpeculari quo pacto ipſe mundi Dominus vniuerſi, electos Apoſtolos, diſcipulos, & miniſtros alios per orbem mittat, qui omni hominum generi, ſtatui, & conditioni doctrinam ſacram, ac ſalutiferam impartiant.

TErtium: auſcultare concionem Chriſti exhortatoriam, ad ſeruos & amicos ſuos omnes in opus tale deſtinatos, qua eis præcipit, vt iuuare ſtudeant quemlibet, ac primo inducendum curent ad ſpiritualem affectum paupertatis: & inſuper (ſi diuini obſequij ratio & electio cęleſtis eo ferat) ad ſectandam actu ipſo veram paupertatem: deinde vt ad opprobrij, contemptuſque deſiderium alliciant, vnde humilitatis virtus enaſcitur. Et ita tres conſurgunt perfectionis gradus, videlicet paupertas, abiectio ſui, atque humilitas, quæ ex diametro diuitijs, honori, & ſuperbiæ opponuntur, ac virtutes omnes ſtatim introducunt.

COlloquium poſtea formandum erit ad Virginem beatam, implorandaque eſt per eam a Filio

gratia, vt recipi poſſim, & manere ſub vexillo eius: Idque primum, per ſpiritualem tantum paupertatem, aut etiam in rerum expoliatione ſitam (ſi quidem ad eam me vocare, atque admittere dignabitur) deinde per abiectionem quoque, ſeu ignominiam, vt ipſum imiter vicinius, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei, tam in alicuius detrimentum, quam in offenſam Dei cedat.

TErminabitur primum hoc colloquium per Aue Maria.

SEcundum colloquium ad Chriſtum hominem dirigitur, vt mihi a Patre impetret illud idem, ſubdeturq. in fine oratio: Anima Chriſti.

TErtium ad Patrem, vt annuat petitioni, cum Pater noſter.

TRanſigetur hoc exercitium ſemel in media nocte, & altera vice ſub auroram.

REpetitiones vero duæ circa matutini ſacri, atque veſperarum tempus erunt faciendæ, additis in fine tribus colloquijs. Sequens vero exercitium fiet ante cœnam.

Meditatio eodem quarto die facienda, de tribus hominum claſſibus, ſeu differentijs, vt potiſſimam partem amplectamur.

ORatio præparatoria, vt ſemper antehac.

Præludiũ primũ fiat, propoſitis vice hiſtoriæ, tribus hominum claſſibus diſtinctis, quarum vnaquæque decem millia ducatorum, alio, quam diuini cul-

Digitized by Google

tus , & amoris ſtudio ſibi parauerit:
nunc autem placatum habere De-
* O um, & ſalua fieri exoptet , ſublato *
vtcunque noxio affectu rerum , vt-
pote ſalutis impedimento .

SEcundum eſt : loci cuiuſdam imaginaria conſtructio , in quo videam meipſum coram Deo , Sanctiſque omnibus , cum deſiderio aſtantem , atque perſeuerantem , quonam pacto ipſi Deo placere queam potiſſimum .

TErtium eſt : optatæ rei petitio , nimirum gratiæ , per quam id eligam , quod & Deo acceptiſſimum , & mihi ſaluberrimum futurum ſit .

PRima igitur claſsis optat quidem acquiſitæ rei exuere affe-
ctum , vt conciliari Deo poſsit : ſed
* P media , * debitaque adminicula to-
to vitæ tempore non admouet .

SEcunda itidem affectum male ordinatum auferre cupit: ſed rem interim mordicus tenere, ac Deum potius trahere ad votum proprium, quam relicto impedimento, per conducibiliorem ſtatum ad illum tendere.

TErtia poſtremo affectum inſincerum volens abijcere, rem ipſam vel tollere, vel tenere æque parata eſt, pro ut ad diuinum cultum commodius fore, vel ex diuino inſtinctu, vel ex rationis dictamine animaduerterit: * Ac, interim omnia relinquens integra, illud tantum verſat, & inquirit, nec aliam admittit relinquendæ, aut retinendæ rei acquiſitæ cauſam, præter rationem ac deſiderium diuinæ gloriæ, vt quam maxima ſit. * q

COlloquia tria ſubſequentur, vt nuper facta ſunt de vexillis.

NOtandum adhæc: quod vbi affectum ſentimus paupertati perfectæ, quæ tum in ſpiritu, tum in rerum abdicatione ſubſiſtit, aduerſantem, & ad diuitias magis inclinantem: multum confert, ad eum elidendum, petere ex Deo, licet renitente carne, vt ad paupertatem eiuſmodi ſectandam nos eligat:* ſeruabimus tamē interea deſiderij noſtri libertatem qua liceat conuenientiorem ſeruitio diuino viam inuadere.

Quinta die; ſequetur contemplatio de Domini tranſitu, a Nazareth ad Iordanem fluuium, deque eius baptiſmo pag. 171.

FIet tam media nocte, quam primo mane. Bis præterea repetetur circa Miſſæ, ac veſperarum horam

ram. Ante cœnam applicabuntur quinque ſenſus. Adhæc quodlibet horum quinque exercitiorum præcedet oratio præparatoria, cum tribus præludijs, vt in ſuperioribus de Incarnatione & natiuitate traditum eſt. Nec non adiectis tribus colloquijs, vt circa claſſes, vel iuxta id, quod ibi fuit ſubnotatum.

EXamen autem particulare a prãdio & cœna vſitatum, fiet hic, & in ſequentibus de erratis ac negligentijs, quæ circa proprias eius diei meditationes, & additiones contigerunt.

SExta deinceps die, contemplandum ſe offert, quomodo Chriſtus Ieſus a flumine Iordanis petierit deſertum, ibique verſatus ſit. Seruata omnino exercitij diei quintæ, forma, pag. 171.

SEptima: Quomodo beatus Andreas, & alij ſucceſsiue Chriſtū ſecuti ſunt, vt dicetur. pag. 172.

OCtaua: quomodo ſermonem fecit Dominus in monte, octo beatitudinis modos ediſſerês, p. 175.

NOna: quomodo nauigantibus diſcipulis ſe oſtendit, ambulans ſuper aquas maris, pag. 176.

DEcima: quomodo in templo docuit, pag. 183.

VNdecima: de Lazari ſuſcitatione, pag. 181.

DVodecima: de geſtis in die palmarum, pag. 182.

Notanda hoc loco ſunt hæc tria.

PRrimo: quòd in hac ſecunda hebdomada iuxta temporis facultatem, & vtilitatem perſonæ ſeſe exercentis, poſſunt aliquot meditationes vel adijci, vt de myſterijs viſitationis, paſtorum, circumciſionis,

&

& trium Regum, vel ſubtrahi ex ſuprapoſitis: quippe, quæ introdu-ctione tantum delineantur, ad formandam melius contemplationem.

SEcundo:*quod inchoanda eſt ele-ctionum diſcuſſio a contemplatione diſceſſus Chriſti ex Nazareth Iordanem verſus vſque ad eam, quæ fit quinto die, ſimul comprehendendam. * [

TErtio: quòd antequam electionum materiam aggrediamur, vt ad capeſſendam germanam Chriſti doctrinam affectum noſtrum diſponamus, apprime iuuat conſiderare, ac per diem totum reuoluere identidem tres ſequentes modos humilitatis, nec non colloquia dicenda, crebro agitare.

PRimus humilitatis modus hic eſt, ad ſalutem neceſſarius, vt me penitus ſubdam diuinæ legi

obſeruandæ, vtque ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ diſcrimine obiecto, tranſgrediar ex deliberato, mãdatum vllum diuinum, aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget.

SEcũdus maioris eſt perfectionis, vt fixo animo ad diuitias, paupertatem: honorem, ignominiam: breuitatem vitæ, ac longitudinem, æque ſim propenſus, vbi æqualis eſt diuinæ laudis, & ſalutis meæ occaſio. Vtque, nulla, vel humanæ quantæcunque fœlicitatis, vel propriæ mortis conditione propoſita; adducar vnquam, vt culpam, licet venialem tantum, decernam admittere.

TErtius eſt modus humilitatis abſolutiſſimæ, vt priores duos iam adeptus, etiam ſi nullo ſuperad-

dito,

dito, laus Dei par foret, ad maiorem tamen imitationem Chriſti, eligam potius cum eo paupere, ſpreto, & illuſo, pauperiem, contemptum, & inſipientiæ titulum amplecti, quàm opes, honores, & ſapientiæ æſtimationem. Porro ad gradum hunc humilitatis attingendum, magnum afferet compendium, triplicis colloquij præcedentis de vexillis vſus; per quòd ſuppliciter poſcamus (ſi diuinæ placeat benignitati) ad talem perduci electionem, ſiue maior, ſiue æqualis obſequij mei erga Deum, & gloriæ diuinæ prouentus ſubſit.

Præludium ad electionem faciendam.

AD bene quippiam eligendum, noſtræ ſunt partes, vt oculo puro, ac ſimplici ſpectemus, quor-

ſum fuerimus creati: nimirum ad laudem Dei, & ſalutem noſtram. Quapropter eligéda ſunt ea tãtum, quæ conducunt ad dictum finem, cum vbique, fini medium, non medio finis habeat ſubordinari: vnde errant, qui vxorem ducere primitus, aut Eccleſiaſticum munus, ſeu beneficium adipiſci ſtatuunt, atque ita demum Deo poſtea inſeruire, vtentes præpoſtere fine ac medio, nec ad Deum tendentes recta, ſed oblique ipſum ad peruerſa vota ſua pertrahere conantes. Atqui e contrario plane agendum eſt: propoſito primum diuino cultu, tanquam fine noſtro, & electo deinceps coniugio, vel ſacerdotio, cæteriſque rebus omnibus, quatenus expedit, ad præfixum finem ordinatis. Idcirco nihil mouere nos debet, ad medijs quibuſuis vtendum, aut ſuper-

ſedendum, niſi habita in primis tam diuinæ laudis, quam noſtræ ſalutis certa ratione.

Introductio ad eligendarum rerum notitiam, complectens quatuor puncta, & annotatiunculam vnam.

PRimum punctum eſt: quod res omnes, quæ ſub electionem cadunt, neceſſario bonæ eſſe debent ex ſeipſis, aut certe non malæ, nec niſi conſonæ inſtitutis orthodoxæ Matris Eccleſiæ.

SEcundum: quod genera duo rerũ electioni quadrant. Nam quarũdã electio immutabilis eſt, vt ordinis ſacerdotalis, & matrimonij: aliarũ vero mutari poteſt, ſicut reddituũ eccleſiaſticorũ, vel ſecularium, quos recipi & relinqui ex cauſa fas eſt.

Tertium, quod circa ea, de quibus facta iam ſit electio immutabilis, nihil ſupereſt eligendum. Sed aduertendum eſt, quod ſi quis improuide, nec ſine obliquis affectionibus aliquid elegerit, quod nō liceat retractare, reliquum eſt, vbi eū cœperit pœnitere facti, electionis damnum probitate vitæ, & operum ſolertia penſare: reſilire autem nullo pacto decet, quamuis electio iſtiuſmodi non videatur vocatio diuina eſſe, vt pote obliqua, atque inconſulta: qua in re non pauci errant, electionem malam, & obliquam pro diuina vocatione reputantes: cum hæc ſemper pura & clara ſit; non carnali vllo affectu, vel ſtudio peruerſo mixta.

Quartum: quòd, ſi quis debito modo & ordine, abſque carnali mundanoque affectu quippiam

elegit, quod mutari poſſit, non eſt cur violet electionem talem, ſed potius, vt in ea magis ac magis proficiat, adniti debet.

NOtādum autem eſt, quòd ſi electio rerum huiuſmodi mutabilium, non ita recte, atque ſincere proceſſerit: eam expedit corrigere, vt fructus vberior, & Deo gratior produci poſſit.

De tempore triplici, ad electiones recte faciendas magis opportuno.

TEmpus primum erit, quando voluntatem diuina virtus ſic impellit, vt omnis dubitatio, imo etiam dubitandi facultas animæ ſublata ſit quo minus ſequatur impulſionem talem: ſicut legimus beato

Paulo,& Matthæo, & alijs non nullis,vocante Chriſto, accidiſſe.

SEcundum eſt, quoties ſatis clarũ compertumque ſit beneplacitum diuinum, docente id aliquo conſolationum,deſolationum, vel diuerſorum ſpirituum præuio experimento.

TErtium eſt: quando per animi tranquillitatem aliquis,conſiderato fine, ad quem conditus eſt (ad Dei gloriam ſcilicet & ſalutem ſuã) eligit certum vitæ genus intra Eccleſiæ catholicę limites coſtitutum, per quod ceu medium, commodius ſecuriuſque ad ſuum finem tendat.

Porro tranquillitas ea tunc noſcitur adeſſe, quotieſcunque anima nullis agitata varijs ſpiritibus, vires naturales ſuas libere exercet,Itaque niſi primi, vel ſecundi temporis beneficio, electio contingat, ſupereſt

ad tertiam recurſus, duobus modis ſequentibus diſtinctum.

Modus prior, ſanæ, bonæque electionis faciendæ, ſex conſtans punctis.

PVnctum primum: erit proferre in medium rem deliberandam, vt de officio, vel beneficio, acceptandum ne, an potius reijciendum ſit, & ita de cæteris rebus, quæ ad mutabilem electionem ſpectant.

SEcundum eſt: adducto ante oculos, creationis meæ fine in hoc conſiſtente, vt cum Dei laude ſaluus fiam, in neutram declinare partem amplectendæ vel repudiandæ rei controuerſæ: quin potius velut in medio quodam interſtitio, & æquilibrio ſubſiſtere, parato interim animo, vt in eam

illico partem totus ferar, quam nouero diuinæ gloriæ, & ſaluti meæ fore aptiorem.

TErtium: obſecrare Dei clementiam, vt dignetur mentem inſtruere, & impellere voluntatem, quocunque potius mihi tendendum ſit, adhibito nihilo ſecius, pio, fideli que intellectus mei ratiocinio: per quod apprehenſa, & probata Dei voluntate, ad electionem ferar.

QVartum: perpendere quot tandem commoda, vel adminicula mihi ad finem meum proſequendum accedent ex tali officio, vel beneficio ſuſcepto: quot rurſum ex eodem incommoda & pericula impendent. Præterea, quot per oppoſitum, omiſſo illo, tam commoda & adminicula, quam diſcrimina, & damna poſsim expectare.

QVintum: his præmiſsis, ratiocinari in vtranque partem: & iuxta ipſius rationis dictamen, ſepoſito carnis appetitu omni, electionem concludere.

SExtum: Electione facta ad orandum cito proſilire, & illam offerre Deo perfecte demum, ſi ei placeat, recipiendam & ſtabiliendam.

Modus poſterior bene eligendi, in regulas quatuor, & annotationem vnam diſtributus.

Regula prima: quòd, cũ oporteat per affectum ex Dei amore cælitus infuſum, fieri electionem, eligentem conuenit perſentiſcere in ſeipſo, quòd quicquid affectionis (ſiue multum ſiue modicum ſit) erga rem electam tenet,

tenet, ex ſolius Dei amore,& intuitu proficiſcatur.

*t SEcunda, * eſt conſiderare, ſi quis mihi vir amiciſſimus, cui nihil non perfectionis ineſſe cupiam, occurreret dubius ſuper electione huiuſmodi, quidnam ego illi decernendũ maxime, eſſem conſulturus. Quo animaduerſo, agendum & mihi ducam, vt ſuaderem alteri.

TErtia, mecum inſuper reputare, ſi mors ingrueret, quem me mallem obſeruaſſe modum in præſenti deliberatione. Iuxta hunc igitur, eligendum nunc eſſe facile intelligam.

QVarta, proſpicere non minus, quando pro tribunali ſiſtar iudicandus, quo me conſilio hac in re vſum eſſe vellem. Quo agnito nunc vtar, vt eo tempore magis ſim ſecurus.

Adno-

ADnotandum eſt Poſtremo, quòd hiſce regulis quatuor propter ſalutem meã,& animi quietem accurate ſeruatis, debeo iuxta vltimum punctum modi præcedentis,electionem ipſam definire,& offerre Deo comprobandam.

De emendatione ſeu reformatione circa vitæ ſtatum cuiuis facienda.

IN primis illud eſt aduertendum, quod ſi quis vel matrimonio, vel officio dignitatis eccleſiaſticæ ſit adſtrictus (de temporalium vero bonorum quantitate, magna an parua ſit, non refert) vnde ipſi non vacet, aut parum libeat circa mutabilium rerum electiones verſari: operæpretium eſt, earum loco methodum ei tradi, ſeu formulam

aliquam, ex qua vitam ſuam,& ſtatum proprium poſsit emendare.

DEbet igitur, quiſquis eiuſmodi conditionem ſortitus eſt, vt finem creationis, & vitæ ſuæ rectè ſtatuat, ac ſequatur, per exercitia ſupradicta, & electionum modos attendere, atque ruminando ſedulo colligere, quam amplam domum & familiam, æquum ſit ſe habere: quibus eam modis tractare, & adminiſtrare conueniat: quibus inſtruere verbis, & exemplis: quantum præterea de poſſeſsis facultatibus ſumptum facere liceat in vſus proprios, ſiue domeſticos: quid rurſum pauperibus erogare, vel impendere pijs operibus deceat: nihil affectando aliud, nec quærendo, niſi quod honorem Dei & ſalutem ſuam præſtet. Hoc enim vnuſquiſque perſuaſum habeat, tantum ſe in ſtudijs

ſpiritualibus promoturum eſſe, quantum ab amore ſui ipſius & commodi proprij affectione ſeſe abſtraxerit.

TERTIA HEBDOMADA.

*Prima contemplatio * fit in media nocte & continet orationem præparatoriam, tria præludia, ſex puncta, cum vno colloquio.* u*

ORatio præparatoria eadem, quæ ſemper.

Præludiũ primũ, ſumitur ex hiſtoria: Quomodo Chriſtus a Bethania miſit Hieroſolymã diſcipulos duos ad parãdam cœnã, quò & ipſe cum reliquis deinde profectus eſt: Ibiq. poſt agni Paſchalis eſum,

& peractam cœnam, pedes lauit omnibus, & ſacroſanctum corpus, ac ſanguinem ſuum largitus eſt. Poſtremo ſermonē ad eos habuit, poſt diſceſſum Iudæ, ipſum venditur.

SEcundum, ex compoſitione loci; conſiderando dictum iter aſperū, au: lene, breue, aut longum, cum cæteris, quæ ineſſe poterant, circumſtantijs. Deinceps conſpicando locum cœnæ amplum, vel anguſtum, vilem, vel ornatum, & conſimilia.

TErtium, exoptatæ rei petitione, ſcilicet doloris, indignationis, & confuſionis: eo quod ob peccata mea, ſummus omnium Dominus tantis ſe tormentis ita obijciat.

PVnctum primum: erit reſpicere cœnantes, & aliquid in vſum meum adducere.

SEcundum, eoſdē audire, quid loquātur, & fructū inde decerpere.

TErtium: attendere, quid agant, & per omnia proficere.

QVartum: * aduertere, quid iam inde Chriſtus pati appetat, & incipiat, iuxta hiſtoriam: vnde incipiam & ipſe dolorem, mœſtitiam, & fletum mihi excitare, meque affligam ſimiliter in ſubſequentibus. * 2

QVintum: meditari, quo ſe pacto abſcondens Chriſti Diuinitas, aduerſarios ſuos, cum valeat, non perdat, ſed pœnas adeo crudeles, pati ſinat Humanitatem.

SExtum: cogitare, cum talia ferat pro peccatis meis quid agere debeam, aut pati eius cauſa.

COlloquium ad Chriſtum fiet, terminãdum cum Pater noſter.

IN colloquijs eſt notandum (vt ſupra ex parte iam expoſuimus) quod agere conuenit, & aliquid

petere, iuxta præſentis rei rationem, videlicet, prout ſentio in me conſolationem, vel perturbationem: prout virtutem vnam, vel alteram expeto: prout in hanc, vel illam partem de me ſtatuere intendo: prout etiam de re, quam contemplor, triſtari volo, vel lætari. Denique poſtulandum erit illud, quod circa rem certam aliquam maxime deſidero: & vnum duntaxat colloquium poterit confici ad Chriſtum Dominum, vel triplex, ſi deuotio inſtiget, nempe ad Matrem, Filium, & patrem, ſicut traditum eſt in contemplatione ſecundæ hebdomadæ, de tribus claſſibus, cum ſequente illic annotatione.

Secun-

Secunda contemplatio in aurora, de rebus a Chriſto poſt cœnam, & in horto geſtis.

ORatio præparatoria conſueta ſemper.

PRæludium primum: eſt iuxta hiſtoriam: Quomodo Ieſus Chriſtus vna cum vndecim ſuis apoſtolis, deſcendit ex monte Syon, vbi fuerant cœnati, & tranſiens per vallem Ioſaphat, relictis ibi ex illis octo, alijs vero tribus in horti parte, ſeorſum ipſe digrediens, orauit, ad ſudorem vſque ſanguineum, iterata iam ter eadem ad Patrem ſuum oratione. Poſtea excitis diſcipulis a ſomno, proſtratis ad ſolam vocem cum Iuda per oſculum prodente, aduerſarijs: reſtituta deinceps, quam amputauerat Pe-

trus, Malchi auricula: comprehenſus tandem eſt, quaſi nefarius, aut latro quiſpiam, & per vallem illam ad Annæ domum primo tractus.

SEcundum eſt: pro conſtruendo loco, viam intueri decliuem, planam, & arduam: Item hortum certa magnitudine, figura, & habitudine depingendum.

TErtium: pro voti conſecutione, poſcere mœrorem, planctum, anxietatem, & cæteras id genus pœnas interiores, vt Chriſto patienti pro me compatiar.

Notanda ſimul hæc quatuor.

PRimum: quod poſt præparatoriam orationem, cum tribus prælud ijs ſecundi huius exercitij, eodem modo & ordine procedendum eſt per puncta, & per colloquium,

quium, vt in præcedente de cœnæ peractum eſt. Adijciendæ quoque erunt circa Miſſæ, & veſperarum tempus duæ repetitiones ſuper vna, & altera dicta contemplatione: Ante cęnam vero, applicabuntur quinque ſenſus, præmiſſa vbique oratione præparatoria, cum tribus præludijs, oblatæ materiæ congruentibus, quemadmodum in hebdomada ſecunda ſatis deſcriptum eſt.

SEcundum: quod habita ætatis, complexionis corporalis, ac diſpoſitionis totius ratione, vel quinque, vel pauciora exercitia, diebus ſingulis implebuntur.

TErtium: quod in hac tertia hebdomada, mutandæ ſunt ex parte, additio ſecunda & ſexta, ſiquidem (quod ad ſecundam ſpectat) vbi fuero experrectus præcogitans, quò tendam, & inſtan-

tem cõtemplationem paululum delibans, interim dum ſurgo, & accingor, adnitar ſimul ad triſtitiam, & dolorem, de tot, ac tantis Chriſti pœnis, meipſum acriter incitare. Quoad ſextam vero, ſuffugiam potius, quam quæram, aut admittam iucundas cogitationes, licet alioqui vtiles,& ſanctas, vt ſunt de reſurrectione Chriſti, & gloria. Pro quibus in meditanda eius paſſione, angores ac pœnas hauriam,ex frequēti eorum recordatione, quæ ab hora ſuæ natiuitatis, ad exitum vſque vitæ huius, ipſe perpeſſus eſt.

QVartum: quòd examen particulare, circa tam exercitiorum, quam additionum functionem, fiet ad eundem modum, vt in hebdomada præcedente.

IN ſecunda autem die,contemplatio alia ſuccedet, noctu tranſigenda

da, de geſtis in domo Annæ, vt narratur, pag. 186. Sub auroram vero de ſecutis rebus in domo Caiphæ, pag. 187. Deinde repetitiones & vſus ſenſuum, velut prius.

IN tertia die: contemplabimur per noctem mediam, quomodo ductus eſt ad Pilatum Chriſtus, & quid ibi actum, vt dicetur pag. 188. Diluculo vero, de ijs quæ geſta ſunt, tranſmiſſo Chriſto ad Herodem, pag. 189. Subdetur repetitionum, & ſenſuum conſuetus vſus.

DIe quarta: meditatio nocturna percurret hiſtoriam de reditu ab Herode, pag. eadem, vſque ad mediam partem myſteriorum, quæ apud Pilatum ſecuta ſunt: reliquam vero partem circa lucem primam proſequemur: de repetitionibus quoque, & ſenſibus, pro conſuetudine ſit agendum.

DIe quinta, ſub noctis medium: de progreſſu ipſo paſſionis contemplabimur, a ſententia Pilati vſque ad crucifixionem, pag. 190. Sub auroram deinceps, ab eleuatione crucis, ad Chriſti vſque expirationẽ, de quibus, pa. 191. Repetitiones, & ſenſuum exercitatio, vt ſupra.

DIe ſexta noctu: quomodo mortuus Dominus, ſublatus de cruce, & ad monumentum delatus eſt, pag. 192. Primo mane: ex quo ſepultus fuit, pag. ea: donec Beata Virgo in domum aliquam ſe recepit.

DIe ſeptima: inter noctu & mane paſſionem totam reuoluemus. Poſtea repetitionum, & ſenſuum vice, per diem totum conſiderabimus, quam licebit frequentiſſime, quo pacto ſanctiſſimum Ieſu Chriſti corpus remanſerit ab anima ſeiunctum: & vbinam, aut quomodo

modo

modo ſepultum, item: quæ fuerit beatæ Mariæ Matris ſolitudo, deſolatio qualis,& quāta afflictio. Quam acerbus quoque diſcipulorum mœror extiterit.

SVbnotandum eſt: quod ſi cui libeat, meditandæ Chriſti paſſioni, diutius inſtare, contemplationes ſingulas debet abſoluere cum paucioribus myſterijs, Ita vt prima, ſolum comprehendat cęnam: Secunda, lotionem pedum: Tertia, Euchariſtiæ ſanctæ inſtitutionem: Quarta, ſermonem ibi ſubſecutum: & ſic in cæteris agendum.

AD hæc, traiecta tota paſſione, licebit, proximo poſt die iterare eius dimidium, atque reliquum poſtridie: perēdie rurſus totā ſimul.

E contrario vero, ſi quis malit tempus ſuccidere: contempletur de cœna Domini per noctem: de hor-

to,

to,in aurora: de Annæ domo, circa Miſſam: ſub veſperas de domo Caiphæ: de prætorio Pilati, ante cœnā: & ita pergendo, per dies ſingulos, diuerſa exercitia quinque implebũtur: vt pote repetitionum, ac ſenſuum vſu prætermiſſo. Tranſcurſa vero paſſione, operæpretium fuerit, eandem ſimul totam, die vnico reuoluere, ſiue in vnum tantum exercitium congeſtam, ſiue diſtributam in plura, prout ſibi fore conducibilius ille cenſuerit.

Regulæ aliquot, ad victum recte temperandum.

PRima eſt: quod a pane minus abſtinendũ ſit, quam à reliquis alimentis: cum neq; gulam adeo irritet, nec tentationi æque obnoxios nos reddat.

Se-

SEcunda: quod circa potum attendenda ſit magis abſtinentia, quam circa panem: caute obſeruando, quæ proſit menſura potus, vt ſumatur ſemper: quæ rurſum noceat, vt tollatur.

TErtia: quod circa pulmenta, & edulia potiſſimum, abſtinentiæ ratio verſetur, cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, maior ſubminiſtretur occaſio. Temperanda ſunt igitur, vitandi exceſſus cauſa, quod fit dupliciter, dum vel cibis groſſioribus veſcimur, atque aſſueſcimus, vel dũ parce delicatis vtimur.

QVarta eſt: quod quanto plus de conueniente victu ſibi quis ademerit (vitato interim valetudinis aduerſæ graui periculo) tanto celerius menſuram cibi, ac potus iuſtam reperiet: Tum quia, hoc modo

melius

melius ſe diſponens,& obnixius tẽdens ad perfectionem, ſentiet interdum quoſdam cognitionis internæ radios, & conſolatorios motus ſibi cælitus immiſſos, ex quibus facile poterit rationem victus commodiorem diſcernere: tum quoniã, ſi quis,ita abſtinendo, ſe deprehenderit viribus imbecilliorem eſſe, quam vt exercitia ipſa ſpiritualia, peragere commode valeat,ſic facile aduertet, quam menſuram victus naturæ neceſſitas requirat.

QVinta: quod expedit inter comedendum imaginari, quaſi videamus Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum veſcentem cum ſuis diſcipulis, obſeruando quem teneat edendi, bibendi, reſpiciendi,& loquendi modum,eumque ad imitandum nobis proponendo: Vſu veniet enim, vt occupato magis intel-

lectu

lectu circa meditationem talem, quam circa corporalem cibum, diſcamus facilius victum moderari.

SExta: quod gratia varietatis, aliæ adhiberi poſſunt meditationes inter veſcendum, vt ſunt: de Sanctorum vita: de pia quapiam doctrina: vel de aliquo ſpirituali negotio agendo, vnde, ſic abſtracta mente, cibus ipſe, & veſcendi delectatio parum ſentiatur.

SEptima: quod cauendum ſit præcipue: ne ſuper ſumendos cibos, animus quodammodo totus effundatur, & ne auide veſcamur, aut feſtine: ſed appetitui ſemper dominãtes, tum menſuram victus, tum ſumendi modum vna temperemus.

OCtaua eſt: quod plurimum cõducit ad tollendam cibi, potuſque immoderantiam, ſi ante prãdium aut cęnam, & quacunq; hora

nulla eſuries ſentitur, præuia deliberatione, victum proxime ſumendum, definiamus ad menſuram certam, quam deinde nulla vel propria auiditate, vel inſtigatione inimici, vnquam excedamus: ſed potius vincendæ vtriuſque cauſa, de illa nonnihil etiam ſubducamus.

QVARTA HEBDOMADA.

Contemplatio Prima, quomodo Ieſus Dominus, poſt reſurrectionem apparuit ſanctæ Matri ſuæ: vt habetur infra pag. 193.

ORatio præparatoria iuxta morem.

Præludium primũ accipitur ab hiſtoria. Quomodo poſt quã expirauit

Digitized

expirauit Dominus in cruce, ſepulto * corpore, ſed Diuinitate ſemper ſociato, ipſe in anima, Diuinitati quoque continue vnita, deſcendit ad inferos, ereptiſque inde iuſtorum animabus, rediens ad ſepulchrum, corpus cum anima denuo vniuit, ac reſurgens, demum apparuit Beatæ Virgini Matri ſuæ viuus, vt pie, ac veriſimiliter credendum eſt.

SEcundum: pro conſtructione loci, ſpeculandum accipiet ſepulchri ſitum, & Beatæ Virginis domicilium, cuius formam partes, & reliquam diſpoſitionem, vt cellulam, & oratorium, ſigillatim perſcrutabimur.

TErtium: continebit gratiam petendam, vt ſcilicet immenſum Chriſti, ac Matris gaudium participemus.

PVnctum primum, ſecundum, ac tertium, eadem hic erunt, quæ ſupra in contemplatione cœnę fuerunt expoſita, id eſt cõſiderare perſonas, verba, opera.

* z QVartum vero: erit animaduertere, *quomodo Chriſti Diuinitas, paſſionis & mortis tempore abſcondita, palam ſe faciat in reſurrectione, ac tot miraculis deinceps eluceſcat.

QVintum: æſtimare quam prompto copioſoq; fũctus ſit Dominus, conſolandi ſuos, officio, adhibita conſolationis, quæ ab amiciſſimo quopiam præſtari poteſt, ſimilitudine.

COlloquio vno, vel pluribus, iuxta materiam faciẽdis, terminetur contemplatio, cum Pater noſter

NOtandum porro: quod in ſequentibus contemplationibus,

ſeu

Digitized by Google

ſeu exercitijs,recenſenda erunt per ordinem, myſteria omnia reſurrectionis, aſcenſioniſque,& quæ ſunt intermedia, ſeruatis vbique ijſdem formulis,& modis: ſicuti per totam illam hebdomadam factum eſt, in qua paſſionis myſteria contemplati ſumus, & iuxta modum ac exemplum primæ huius de reſurrectione Domini, meditationis, formandæ ſunt ſequentes omnes, atque regulandæ, tam in præludijs (niſi quod hæc rebus ſunt accommodanda) quam in punctis quinque, & additionibus ſingulis. Pari etiam ratione circa repetitiones, & ſenſuum operationes, nec non in augendo, minuendoue exercitiorum, ſecundum myſteria, numero, dirigi poterimus, ſicut in prædicta meditandæ Chriſti paſſionis hebdomada fuimus edocti.

SEcundo notandum eſt: conuenire magis quartæ huic hebdomadæ, quam præcedentibus, vt quatuor duntaxat fiant exercitia. Primum, poſtquam mane ſurreximus. Secundum, circa Miſſæ tempus, vel paulo ante prandium prioris repetitionis loco. Tertium, hora veſperarum, pro ſecunda repetitione. Quartum, ante cœnam, admotis ſenſuum officijs, ad imprimendas fortius animæ contemplationes tres eo die factas, ſignatis obiter, & penitius tractatis partibus, ſeu locis illis, in quibus motus animi efficaciores, maioremque guſtum ſpiritualem ſenſerimus.

TErtio: quòd quamuis ei, qui exercitatur, certus præſcribatur numerus punctorum, puta ternarius, aut quinarius, liberum tamen ipſi erit in plura vel pauciora puncta.

ĉta redigere contemplationem, prout commodius ſe habere expertus fuerit. Qua in re magnopere iuuabit, ante ingreſſum exercitij, tractāda puncta comminiſci, & numero certo præfinire.

QVarto denique notandum eſt; quod per quartam hanc hebdomadam, variari debent ſecunda, ſexta, ſeptima, & decima additiones. In ſecunda quidem, vt dum euigilo, repente mihi ponam ob oculos ſtatutam contemplationem, & de gaudio Domini cum ſuis, ſtudeam & ipſe exhilareſcere. In ſexta vero, vt memoriæ meæ obijciam ea, quæ lætitiam ſpiritualem cient, vt cogitatio de gloria. In ſeptima, vt lucis & cœli vtar commoditate, quę ſeſe offeret: puta per tempus vernum, herbarum virentium & florum aſpectu, aut aprici loci amœnitate:

per hyemẽ vero ſolis, vel ignis opportuno calore:& ita de cæteris corporis, atque animi oblectationibus congruis, per quas Creatori & Redemptori meo, congaudere queam. In decima: vt loco pœnitentiæ, temperantia & mediocritate victus contentus ſim, niſi quo tempore ieiunium, vel abſtinentiam Eccleſia indixit, cuius præceptis ſemper obtemperandum eſt, niſi iuſtum adſit impedimentum.

Contemplatio, ad amorem ſpiritualem in nobis excitandum.

IN primis duo notanda ſunt: Primum, quod amor ipſe ab operibus magis, quam a verbis pendet. Secundum: quòd conſiſtit amor in mutua facultatum, rerum & operum communicatione, puta ſcien-

tiæ,diuitiarum, honoris, & boni cuiuſcunque.

Oratio præmittitur ex more.

PRæludium primum eſt:vt coram Domino, Angelis, Sanctiſq; omnibus,mihi propitijs,ſtare me videã.

SEcundum: vt gratiam Dei efflagitem, per quam beneficiorum eius, in me collatorum magnitudinem perſpiciens, ad amorem, cultum, & ſeruitium ipſius, totum me impendam.

PVnctum primum ſit: reuocare in memoriam beneficia creationis, ac redemptionis: dona itidem particularia, ſeu priuata enumerare: & cum intimo affectu perpendere, quantum mea cauſa benigniſſimus Dominus egerit, atque pertulerit; quantum mihi elargi-

tus ſit de theſauris ſuis, quodque iuxta diuinam ſuum decretum, & beneplacitum, ſeipſum mihi, quantum poteſt, donare velit. Quibus optime inſpectis, vertar ad meipſum, & diſquiram mecum, quæ meæ ſint partes, & quid æquum iuſtumq. ſit, vt diuinæ offeram, & exhibeam maieſtati: haud ſane dubium quin mea omnia offerre debeam, ac meipſum cum ſummo affectu, & verbis huiuſcemodi, vel ſimilibus.

SVſcipe Domine vniuerſam meam libertatem. Accipe memoriam, intellectum, atque voluntatem omnem. Quicquid habeo, vel poſſideo, mihi largitus es: id tibi totum reſtituo, ac tuæ prorſus voluntati trado gubernandum. Amorem tui ſolum, cum gratia tua, mihi dones, & diues ſum ſatis, nec aliud quicquam vltra poſco.

SEcundum erit:ſpeculari Deum,in ſingulis exiſtētem creaturis ſuis: & elementis quidem dātem,vt ſint: plantis vero, vt per vegetationem quoque viuant: animalibus inſuper, vt ſentiant: hominibus poſtremo,vt ſimul etiam intelligant. Inter quos accepi & ipſe vniuerſa hæc beneficia,eſſe,viuere, ſentire, ac intelligere, meque templum quoddam ſuum efficere voluit, ad imaginem ſuam & ſimilitudinem creatum. Ex quorum omnium admiratione, reflexus in meipſum, agam vt in primo puncto,vel melius ſi quid occurrerit: id quod in punctis etiam ſequentibus, erit factitandum.

TErtium eſt:conſiderare eundem Deum, ac Dominum, propter me in creaturis ſuis operantem, & laborantem quodammodo: * quatenus dat ipſis, conſeruatque id quod *aa

ſunt, habent, poſſunt, atque agunt: Quæ omnia, vt ſupra, in mei conſiderationem reflectenda erunt.

QVartum: proſpicere quo pacto munera, & bona omnia cælitus deſcendunt, vt ſunt potentia, iuſtitia, bonitas, ſcientia, & alia quælibet humana perfectio, terminis quibuſdam certis circunſcripta: quæ ab infinito illo totius boni theſauro, ſicut lumen à ſole, & ex fonte aqua, deriuantur. Addenda ſupereſt reflexio prædicta in mei circunſpectionem.

COlloquium etiam in fine fiet, terminandum cum Pater noſter.

Modi tres orandi.

PRimus orandi modus, deducendus eſt ex mandatis, ex peccatis ſeptem mortalibus, ex tribus

animæ

animę potentijs, & ex quinque ſenſibus conſideratis: vnde non tam habet orationis formam, quam exercitij cuiuſdam ſpiritualis, per quod & anima iuuatur, & oratio Deo redditur acceptior. Prius itaque quám hoc orem modo, iuxta illud, quod tertiæ additioni æquipollet, ſedebo vel deambulabo pauliſper (prout ad animæ quietem facere videro) penſitans apud me, quo mihi accedēdum ſit, & quid faciendū. Hoc idē additionis genus ad omnem orandi modum præmitti debet.

ORatio præparatoria, gratiæ contineat poſtulationem, vt mihi detur agnoſcere, quicquid deliquéro aduerſus decalogi præcepta, meque in poſterum emendare, intellectis illis exactius, & (vt par eſt) ad Dei gloriam & ſalutem meam ſolito cautius obſeruatis.

Primo

PRimo ergo, mandatum quodlibet ordine diſcutiam,attendens, quo pacto ſeruauerim illud, aut violauerim, deque ſuccurrentibus in memoriam delictis, veniam precabor,recitando ſemel Pater noſter. Porro in excutiendis ſingulis præceptis, ſatis fuerit inſumi ſpatium temporis, quo ter poſſet oratio Dominica percurri. Notandum tamen, quòd circa præceptum, cuius præuaricatio rarior nobis accideret, minus immorandum eſſet, at eo amplius, quo lapſus fuerit ex aſſuetudine frequentior, idque ſimiliter circa mortalia peccata ſit præſtandum.

COmpleto de præceptis ſingulis, diſcurſu, poſt mei accuſationem, & gratiæ implorationem, vt ea vigilantius deinceps cuſtodiam, colloquium dirigam ad Deum, iuxta,

xta rei occaſionem.

SEcundo: ſimilem orationis modum proſequemur circa mortalia peccata, poſt additionem, & præparatoriam orationem, ſicut fecimus in præceptis. Nihil enim vtrobique varium occurrit, niſi quod ad materiam attinet, cum præcepta quidem ſeruanda ſint, peccata vero deuitanda. Cætera eadem ſunt, fietque itidem colloquium.

SCiendum eſt: peccatorum vitiorumq; notitiam iuuari per contrariorum actuum, & habituum cõſiderationem. Quapropter per gratiam diuinam, & piam quamlibet exercitationem, laborandum eſt vnicuique, vt virtutes ſibi paret, mortalibus peccatis ſeptem oppoſitas.

TErtio: circa tres animæ potentias idem ſequitur progreſſus, per

per additionem, orationem, & diſcuſſionem ſingularum; cum colloquio ad finem, faciendus.

QVarto circa quinque ſenſus corporis, nulla re mutata præter materiam. Vbi ſubnotandum eſt, quòd, ſi quis optet in ſenſuum ſuorum vſu, Chriſtum imitari, debet in oratione præparatoria ſeipſum ſuper hoc Deo cõmendare, factæque ſenſuum ſingulorum examinationi, Dominicam orationem ſubijcere: ſi vero ſimilem affectet, beatæ Virginis Mariæ imitationem, ei ſe commendet, tanquam à Filio id impetraturæ, & Salutationem angelicam, dum ſenſus excutit, identidem recitet.

Se-

Secundus orandi modus ex vocum orationis ſingularum, perpenſa ſignificatione.

ADditio eadem, quæ ſuperius, it præuia,

ORatio præparatoria perſonæ congruet, ad quam dirigitur.

SEcundus orandi modus eſt: vt flexis genibus vel ſedendo (pro habitudine corporis, & animi deuotione) oculis vel clauſis, vel defixis in partem vnam, neque huc & illuc motis, precationem Dominicam a principio recitemus, & in prima voce, quæ eſt, Pater, meditationis figamus pedem, quandiu circa eam, variæ nobis ſignificationes, ſimilitudines, ſpirituales guſtus, & aliæ commotiones deuotæ incident: & ita deinceps

per

per ſingula eiuſdem, vel alterius orationis verba, ſactitabimus.

Regulæ tres circa hæc ſeruandæ.

PRima: vt in tali precationis cuiuſlibet ruminatione, horæ ſpatium inſumamus, quo expleto Aue Maria, Credo, Anima Christi, & Salue Regina, ſemel iuxta communem morem, vel mente ſola, vel etiam voce percurrantur.

SEcunda eſt: quod ſi orantibus hoc modo nobis, in vna voce, vel duabus, meditatio affluat, & interna ſimul delectatio, poſtponenda erit tranſcurrendi cura, licet hora tota prætereat, qua elapſa, reliquum orationis curſim recitetur.

TErtia: vt quando ita contigerit, meditandæ voci vni, aut pau-

pauculis, horam impendiſſe, poſtridie recitato breuiter eo, quod excuſſum fuit, ad ſequentis verbi conſiderationem pergamus.

POſt excuſſam vero ad hunc modum Dominicam precationem totam, ſuccedet Salutatio angelica: deinde alia, atque alia oratio, vt ſine interruptione hæc orandi exercitatio procedat.

Adhæc, oratione qualibet ſic cõpleta, perſonam illam, ad quam pertinebat, paucis compellabimus, virtutem aliquam, aut gratiam petentes, qua maxime indigere nos ſenſerimus.

Tertius orandi modus, per quandam vocum & temporum commenſurationem.

ADditio ab vtraque ſuperiore nihil differt.

Oratio

ORatio præparatoria, fiet ſicut in ſecundo modo.

TErtius hic orandi modus in eo conſiſtit, vt inter ſingulas reſpirandi vices, ſingula Dominicæ, alteriuſue orationis verba tranſmittamus, expenſa interim, vel ſignificatione prolatæ vocis, vel perſonæ, ad quam oratio ſpectat, dignitate, vel mea ipſius vilitate, vel vtriuſque poſtremo differentia. Eodem procedendum modo in verbis reliquis. Addendæ quoque orationes ſupra memoratæ, Aue, Credo, &c.

Regulæ Duæ huc ſpectantes.

PRior: vt, finita iuxta hunc orandi modum precatione Dominica, ſumatur alijs diebus, vel horis, angelica Salutatio, ſimili reſpi-

reſpirationum interuallo tractanda, cum alijs orationibus, vſitato more recitandis.

Poſterior: vt, qui hunc orandi modum exercere cupit diutius, ad eum applicet precationes omnes ſupradictas, aut earum partes, & paria anhelituum, ac vocum interſtitia obſeruet.

VITAE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI MYSTERIA.

NOtandum eſt primitus, omnia ſequentium myſteriorum verba, quæ includuntur parentheſi, ex ipſis euangelijs deprompta eſſe, non item cætera. Ad hæc, in vnoquoque myſterio, ſemper aut fere, poni puncta tria, vt expeditior ſit contemplatio, quò eſt diſtinctior.

De Annuntiata B. Mariæ Virgini Chriſti Incarnatione, de qua Lucæ primo.

PRimo : quomodo Angelus Gabriel, Beatam Virginem ſalutans, diuini

diuini verbi conceptionem ei nunciauit (Ingreſſus angelus ad eam dixit Aue gratia plena &c. Ecce concipies in vtero, & paries filium &c.)

Secundo: confirmat Angelus id quod prædixerat, adducto exemplo de Sancti Ioannis Baptiſtæ conceptione admiranda (Et ecce Heliſabeth cognata tua, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua &c.)

Tertio: reſpondit Angelo Virgo ſancta (Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum)

De Maria Eliſabeth cognatam ſuam viſitante, vt habetur Luc. Primo.

PRimo: quomodo inuiſit Maria Eliſabeth, ac S. Ioannes in vtero exiſtens, ſenſit Mariæ ſalutationem,

& geſtijt (vt audiuit ſalutationem Mariæ Eliſabeth, exultauit infans in vtero eius: & repleta eſt ſpiritu S. Eliſabeth, & exclamauit voce magna, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.)

Secundo: Beata Virgo in hoc canticum præ lætitia prorupit (Magnificat anima mea Dominum &c.)

Tertio (manſit autem Maria cum illa quaſi menſibus tribus, & reuerſa eſt in domum ſuam.)

De Chriſti natiuitate.
Luc. Secundo.

PRimo: Beata Maria cum Ioſeph ſponſo ſuo e Nazareth proficiſcitur Bethlehem (Aſcendit autem & Ioſeph a Galilæa, &c. In Bethlehem,

hem, &c. vt profiteretur cum Maria deſponſata ſibi vxore prægnante.)

Secũdo: peperit filium ſuum primogenitum,& pannis eum inuoluit & reclinauit eum in præſepio.)

Tertio: eo tempore(facta eſt cum Angelo multitudo militiæ cæleſtis, laudantium Deum, & dicentium, Gloria in altiſſimis Deo &c.)

De Paſtoribus. Luc. *Secundo.*

PRimo: paſtoribus reuelatur Chriſti natiuitas per Angelum (Euangelizo vobis gaudium magnum,&c. Quia natus eſt vobis hodie Saluator, &c.)

Secundo: paſtores properant in Bethlehem(Et venerunt feſtinantes: & inuenerunt Mariam,& Ioſeph,& infantem poſitum in præſepio.)

Tertio (& reuerſi ſunt paſtores glorificantes & laudantes Deũ &c.)

De Circunciſione, ibidem.

PRimo: circunciſus eſt Puer.

Secundo (vocatum eſt nomen eius Ieſus, quod vocatum eſt ab Angelo, priuſquam in vtero conciperetur.)

Tertio: redditus eſt Matri ſuæ Puer, quæ illi compatiebatur de ſanguinis viſa effuſione.

De tribus Magis regibus. Matth. ſecundo.

PRimo: tres Magi reges ad puerum Ieſum adorandum venerunt, ſtella duce, ita atteſtantes: (Vidimus enim ſtellam eius in oriẽ-

té,& venimus adorare eum.)

Secundo (procidentes adorauerunt eum, & apertis theſauris ſuis, obtulerunt ei munera aurum, thus & myrrham.)

Tertio (reſponſo accepto in ſomnis, ne redirent ad Herodem, per aliã viã reuerſi ſunt in regionẽ ſuã.)

De Purificatione B. Virginis, & Pueri Ieſu præſentatione. Luc. *ſecundo.*

PRimo: Detulerunt puerum in templum, vt præſentarent eum Deo, tanquam primogenitum, offerentes pro eo conſuetum munus (par turturum, aut duos pullos columbarum.)

Secundo: Simeon veniens eadem hora in templum (accepit eum in

vlnas ſuas, & benedixit Deum & dixit: Nunc dimittis ſeruum tuum Domine &c.)

Tertio: Anna (ſuperueniens confitebatur Domino & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Iſrael.)

De Fuga in Aegyptum, Matth. ſecundo.

PRimo: volens Herodes Puerulũ Ieſum interficere, occidi fecit innocentes, præmonito Ioſeph per Angelum, vt in Aegyptum profugeret. (Surge & accipe puerum, & Matrem eius, & fuge in Aegyptum.)

Secundo: iter corripuit Ioſeph Aegyptũ verſus(qui conſurgẽs,nocte & cæt. ſeceſſit in Aegyptum.)

Tertio

Tertio(& erat ibi,vſq; ad obitum Herodis.)

De Reditu ab Aegypto. Matth. ſecundo.

PRimo:admonetur Ioſeph ab Angelo, vt in terram Iſrael reuertatur. (Surge & accipe Puerum & Matrem eius, & vade in terram Iſrael.)

Secundo (Qui conſurgens &c. venit in terram Iſrael.)

Tertio:Eo quod regnabat Archelaus filius Herodis in Iudæa, receſſit in Nazareth.

De Vita Domini ab anno ætatis ſuæ duodecimo vſq; ad trigeſimum. Luc. ſecundo.

PRimo: quomodo ſubditus erat, & obediens parentibus.

Secundo

Secundo (Proficiebat ſapientia, & ætate, & gratia, &c.)

Tertio: videtur fabrilem artem exercuiſſe, cum dicat ſanctus Marcus cap. ſexto: (Nonne hic eſt faber?)

De Aſcenſu in templum anno duodecimo. Luc. ſecundo.

PRimo: natus Ieſus annos duodecim, e Nazareth profectus eſt Hieroſolymam.

Secundo: remanſit illic neſcijs parentibus.

Tertio: poſt triduum inuenerunt eum in templo, ſedentem inter doctores, & ipſe illis cauſam moræ percontantibus reſpondit: (Ne ſciebatis quia in his quæ atris mei ſunt, oportet me eſſe?)

Digitized by

De Baptiſmo eius Matth. Tertio.

PRimo: Matri valedicens, e Nazareth ad Iordanis flumen ſe contulit, vbi tunc Ioannes baptizabat.

Secundo: baptizatus eſt a Ioanne, excuſante ſe primum de indignitate, ſed compulſo his verbis: (Sine modo, ſic enim decet nos implere omnem iuſtitiam.)

Tertio: deſcēdit Spiritus ſanctus ſuper eum, & vox de cœlo ſic atteſtans (hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi complacui.)

De Tentatione Chriſti. Luc. quarto, & Matth. quarto.

PRimo: poſt baptiſmum ſeceſſit in deſertum Chriſtus, & ibi per

dies quadraginta & totidem noctes ieiunauit.

Secundo: ter ab inimico tentatus eſt (accedens tentator dixit ei, Si filius Dei es, dic vt lapides iſti panes fiant. Mitte te deorſum. Hæc omnia tibi dabo, ſi cadens adoraueris me.)

Tertio: (Angeli acceſſerunt, & miniſtrabant ei.)

De Apoſtolorum vocatione.

PRimo: videntur ſancti, Petrus, & Andreas, fuiſſe ter vocati. Primum ad ſolam quandam Chriſti notitiam, Ioan. primo. Deinde ad ſequelam ſolum temporaneam, cum animo reuertendi ad piſcationem, Luc. quinto. Vltimo, ad perpetuam ſequelam. Matth. quarto, & Marc. primo.

Secundo: vocauit filios Zebedæi

Matth. quarto: Et Philippum, Ioan. primo: Et Matthæum, Matth. nono.

Tertio: vocati ſunt reliqui, licet de quorundam vocatione, & de ordine vocationum, expreſſe mentio non fiat in Euangelio.

TRia hic expendenda ſunt. Primum: quomodo erant Apoſtoli abiectæ conditionis.

Secundo: ad quantam fuerint dignitatem, & quam ſuauiter vocati.

Tertio: quibus gratiæ donis, ſupra omnes veteris teſtamenti patres, nouiq; Sanctos eu ecti ſint.

De Primo Chriſti miraculo facto in nuptijs. Ioan. ſecundo.

PRimo: Inuitatus fuit Chriſtus cum diſcipulis ſuis ad nuptias.

Secundo: deficere vinum Mater commonuit. (Vinum non habent)

Et miniſtris dixit(Quodcunque dixerit vobis facite.)

Tertio: aquam in vinum Dominus conuertit (Et manifeſtauit gloriam ſuam, & crediderunt in eum diſcipuli eius.)

De fugatis e templo negotiatoribus prima vice. Ioan. ſecundo.

PRimo: eiecit de templo vendentes illic & ementes, facto ex funiculis flagello.

Secundo (nummulariorum effudit æs & menſas ſubuertit.

Tertio: vendentibus columbas manſuete inquit: (auferte iſta hinc & nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis.)

De

Digitized by

De Sermone Chriſti, habito in monte. Matth. quinto.

PRimo: ad dilectos ſuos diſcipulos, octo Chriſtus beatitudinis genera expoſuit. Beati pauperes ſpiritu: Mites: Qui lugent: Qui eſuriunt, & ſitiunt iuſtitiam: Miſericordes: Mundo corde: Pacifici: Qui perſecutionem patiuntur.

Secundo: eos exhortatur, vt acceptis donis ſeu talentis, vtantur recte. (Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrũ, qui in cælis eſt.)

Tertio: oſtendit non ſoluere ſe legem ſed implere, explicatis præceptis de vitando homicidio, furto, fornicatione, periurio. Et de diligendis quoq; inimicis, (Ego autẽ dico vobis, diligite inimicos veſtros. Bene-

Benefacite iјs,qui oderunt vos.

De ſedata Maris tempeſtate. Matth. octauo.

PRimo: dormiente Chriſto coorta eſt in mari vehemens tempeſtas.

Secundo: excitarũt à ſomno eum territi diſcipuli, quos de fidei leuitate arguit(Quid timidi eſtis modicæ fidei.)

Tertio: ventis & mari præcepit, vt conquieſcerent, & facta eſt ſtatim tranquillitas: vnde obſtupentes homines dicebant (Qualis eſt hic, quia venti & mare obediunt ei?).

De Ambulatione ſuper aquas. Matth. 14.

PRimo: cum in monte adhuc eſſet Chriſtus, diſcipulis in nauiculam

culam abire iuſſis,& (dimiſſa turba, aſcendit in montem ſolus orare.)

Secundo: cum agitaretur noctu nauicula eò ipſe venit, ambulans ſuper aquas, vnde perterrefacti diſcipuli, phantaſma eſſe iudicabant.

Tertio: poſtquam dixerat ad eos (ego ſum, nolite timere) ſanctus Petrus accedendi petijt facultatem, & gradiendo ſuper aquas, ob ſubortum metum mergi cœpit, quem increpans Dominus de modica fide, nauiculam intrauit, & ceſſauit ventus.

De Miſſis ad Prædicandum Apoſtolis. Matth. 10.

PRimo: Diſcipulis Ieſus conuocatis, dedit poteſtatem eijciendi dæmonia ex hominibus, & omne morborum genus ſanandi.

Secundo: prudentiam eos docuit,

& patientiam. (Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio luporum. |Eſtote ergo prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ.)

Tertio: profectionis exponit modum (gratis accepiſtis, gratis date nolite poſſidere aurum neq; argentum. Ad hæc materiam prædicationis expreſſit (Euntes autem prædicate, dicentes : Quia appropinquauit regnum cælorum.)

De Conuerſione Magdalenæ, Luc. ſeptimo.

PRrimo : Chriſto accumbente menſæ in Phariſæi domo, ingreſſa eſt mulier, quæ fuerat in ciuitate peccatrix (ſiue * Maria Magdalena, ſoror Marthæ fuerit ; ſiue alia) deferens alabaſtrinum vas, vnguento plenum.

*bb

Secundo

Secundo: ſtans retro cœpit pedes eius rigare lachrymis, & capillis ſuis abſtergere, deoſculari, & vngere.

Tertio: criminatam eam a Phariſæo defendit Chriſtus, & ad ipſum ait (Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum) Et ad ipſam deinceps (Fides tua te ſaluam fecit, vade in pace.

De Quinque Millium hominum refectione. Matt. 14.

PRimo: rogabant Ieſum diſcipuli, vt dimitteret aſtantes turbas.

Secundo: ipſe afferri iuſſit, quos habebant panes, eoſque præmiſſa benedictione frangens, diſcipulis porrexit, turbis hominum diſcumbere iuſſis, apponendos.

Tertio: comederunt, & ſaturati ſunt, & ſuperauerunt cophini. xij.

De Transfiguratione Chriſti. Matth. 17.

PRimo: aſſumptis Ieſus chariſſimis tribus diſcipulis, Petro, Ioanne, & Iacobo, (transfiguratus eſt ante eos, reſplenduit facies eius ſicut ſol, veſtimenta autem eius facta ſunt alba, ſicut nix.)

Secundo: loquebatur cum Moyſe & Helia.

Tertio: rogante Petro, vt fierent ibi tria tabernacula, inſonuit vox de cælo (Hic eſt filius meus dilectus &c. ipſum audite) Vnde conſternati diſcipuli, proni collapſi ſunt, quos tangendo Chriſtus, dixit. (Surgite & nolite timere &c. nemini dixeritis viſionem, donec filius hominis a mortuis reſurgat.)

De

Digitized by Google

De Lazari ſuſcitatione. Ioan. 11.

PRimo: Audito Chriſtus nuntio de Lazari ægrotatione, per biduum ſubſiſtit, vt euidentius foret miraculum.

Secundo: antequam ſuſcitet mortuum, vtriuſque ſororis fidem exſtimulat. (Ego ſum reſurrectio & vita: qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit, viuet.)

Tertio: collachrymatus, ac precatus prius, ſuſcitauit illum: fuit autem, quo vſus eſt, ſuſcitandi modus, per mandatum: (Lazare veni foras.)

De cœna apud Bethaniam. Matth. 26.

PRimo: cœnabat Chriſtus in domo Simonis leproſi, & pariter Lazarus.

Secundo: effudit Maria vnguentum ſuper caput eius.

Tertio: obmurmurat Iudas (vt quid perditio hæc?) Denuo vero excuſat Chriſtus Magdalenam (Quid moleſti eſtis huic mulieri? opus enim bonum operata eſt in me.)

De die Palmarum. Matt. 21.

PRimo: præcepit Dominus adduci aſinam, & pullum (Soluite & adducite mihi, & ſi quis vobis aliquid dixerit, dicite quia dominus his opus habet, & confeſtim dimittet eos.)

Secundo: aſinam conſcendit, apoſtoſtolorum veſtibus inſtratam.

Tertio: Excepturus eum populus, cum veniret obuiam, veſtimentis ſuis, & ramis arborum ſternebat viam & canebat. (Oſanna, filio Da-

uid,

nid, benedictus qui venit in nomine domini, Oſanna in altiſſimis.)

De Prædicatione in templo.
Luc. 19.

PRimo: docebat quotidie in templo.

Secundo: finita prædicatione in Bethaniam redibat, nemine apud Hieroſolymam ipſum excipiente.

De cœna vltima. Matth. 26. & Ioan. 13.

PRimo; comedit cum diſcipulis paſchalem agnum, eoſque de imminente ſua morte præmonuit: (amen dico vobis, quia vnus veſtrum me traditurus eſt.)

Secundo; lauit eorum, Iudæ quoque ipſius pedes, Incipiens a Petro,

qui ad maieſtatem Chriſti, & indignitatem ſuam reſpiciens, ſeſe opponebat.(Domine tu mihi lauas pedes?)Ignarus ſcilicet præberi a Domino exemplum humilitatis,ita poſtea declarante. (Exemplum enim dedi vobis,vt, quemadmodum ego feci,ita & vos faciatis.)

Tertio: ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum inſtituit, in ſignum ſummæ dilectionis, his verbis vtēs. (Accipite & comedite &c.) Expleta autem cœna, Iudas ad vendendum illum egreſſus eſt.

De Myſterijs poſt cœnam & in horto geſtis Matt. 26. & Marc. 14.

PRimo: peracta cœna, & hymno dicto, profectus eſt Chriſtus ad

Oliueti mōtem cum diſcipulis ſuis vndecim,metu plenis:& octo remanere iuſſit Gethſemani (Sedete hic, donec vadam illuc, & orem.)

Secundo : ductis ſecum tribus, Petro, Iacobo, & Ioanne, orauit ter dicens, (Pater mi, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte, veruntamen non ſicut ego volo,ſed ſicut tu.) Et in agonia exiſtens prolixius orabat.

Tertio : cum eo timoris redigi ſe paſſus fuiſſet, vt diceret (Triſtis eſt anima mea vſque ad mortem .) Etiam ſanguinem ſudauit copioſum teſte Luca . (Factus eſt ſudor eius ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram) Vnde conijcere licet, veſtimenta eius iam tum fuiſſe madefacta cruore.

De Comprehenſione Chriſti, & traductione ad Annæ domum. Matt. 26. Luc. 22. & Mar. 14. Ioan. 18.

PRimo: permiſit ſe Dominus oſculo a Iuda tradi, & quaſi latronem comprehendi (Tanquam ad latronem exiſtis cum gladijs ac fuſtibus comprehendere me? Quotidie apud vos ſedebam docens in templo, & non me tenuiſtis) Ipſoq; interrogante (Quem quæritis?) Corruerunt in terram inimici omnes.

Secundo: ſeruum Pontificis percutienti Petro ait (Mitte gladium tuum in vaginam) & ſanauit ſeruũ.

Tertio: captus & a diſcipulis relictus, ad Annæ domum pertrahitur, vbi a Petro paulo poſt ſecuto, ſemel negatus eſt, Et alapam accepit

a miniſtro quodam obijciente (ſic reſpondes pontifici?)

De Geſtis poſtea in domo Caiphæ. Matth. 26.

PRrimo: abducitur ligatus Chriſtus ab Anna in domum Caiphæ, vbi Petrus rurſum eum bis negauit, atque reſpiciente ipſum Domino (Egreſſus foras fleuit amare.)

Secundo: permanſit ligatus tota illa nocte.

Tertio: circunſtantes eum ſatellites illudebant, vexabant, & velata facie colaphis cædebant, interrogantes (Prophetiza nobis Chriſte, quis eſt qui te percuſſit?) ac modis alijs blaſphemabant.

De Chriſti Apud Pilatum accuſatione. Matth. 26. Luc. 23. Marc. 15. & Ioan. 18.

PRimo: Traducitur deinceps ad Pilatum Chriſtus, & coram eo a Iudæis calumnioſè accuſatur (Hũc inuenimus ſubuertentem gentem noſtram, & prohibentem tributa dari Cæſari.)

Secundo: eo ſemel atque iterum examinato retulit Pilatus.(Ego nullam inuenio in eo cauſam.)

Tertio: Barabbæ latronis, quam Chriſti Ieſu liberationem, malle ſe Iudæi proclamarunt(Non hunc ſed Barabbam.)

De

De transmiſſo Chriſto ad Herodem. Ibidem. Luc. 23.

PRimo: Tranſmiſit Pilatus Chriſtum ad Herodem, æſtimans quod eſſet Galilæus.

Secundo: Herodi poſcenti curioſa, nihil penitus reſpondit, licet a Iudæis valide accuſaretur.

Tertio: ab Herode cum ſuo exercitu ſpretus fuit, atque veſte alba indutus.

De Reuerſione ab Herode ad Pilatum. Mat. 27. Luc. 23. Marc. 15. & Ioan. 19.

PRimo: Chriſtum remiſit ad Pilatum Herodes, & ambo ea ipſa die cum prius inimici eſſent, ſibi inuicem reconciliati ſunt.

Se-

Secundo: Ieſum flagellis cædi iuſſit Pilatus; milites eundem ſpinis coronárunt, atque purpura induerunt, deinde irridentes dicebant (Aue Rex Iudæorum) Et colaphos ſimul impingebant.

Tertio (exiuit ergo Ieſus portans coronā ſpineam & purpureum veſtimentum) & Pilatus (dicit illis Ecce homo) Pontifices vero conclamabant (Crucifige, Crucifige eum.)

De Condemnatione & Crucifixione Ieſu Chriſti. Ioan. 19.

PRimo: ſedens pro tribunali Pilatus Chriſtum iudicauit, & tradidit crucifigendum, poſteaquam negantes eum Iudæi ſuum Regem eſſe, dixerunt (Non habemus Regem niſi Cæſarem.)

Se-

Secundo: baiulauit Chriſtus crucem ſuam, donec ſob virium defectum, Simon quidam Cyreneus illam poſt eum ſerre compulſus eſt.

Tertio: Inter duos latrones crucifixus fuit aſcripto titulo (Ieſus Nazarenus Rex Iudæorum.)

De Myſterijs in Cruce factis. Matth. 27. Luc. 23. Ioan. 19.

PRimo blaſphemias pertulit in cruce (Vah qui deſtruis templũ Dei &c. Deſcende de cruce.) Et diuiſa ſunt veſtimenta eius.

Secundo: Effatus eſt Dominus in Cruce verba ſeptem. Orans videlicet pro crufigentibus: Latroni parcens: Matrem & Ioannem, ſibi mutuo commendans: Exclamans (Sitio) Quando aceto eum potauerunt, & deinde ſe a Patre dicens

dere-

derelictum, poſtea (Conſummatum eſt) Ac poſtremo (Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum.

Tertio: Sol obſcuratus eſt, ipſo expirante, & petræ ſciſſæ ſunt, aperta quoque monumenta, & velum templi a ſummo ad infimam vſque partem ſciſſum, & latus lancea confoſſum aquã & ſanguinem effudit.

De Myſterio ſepulturæ, Ibidem.

PRimo: De Cruce ſublatus eſt mortuus dominus per Ioſeph, atque Nicodemum, in conſpectu ipſo Matris afflictiſsimæ.

Secundo: Delatum eſt ad ſepulchrum corpus vnctum & incluſum.

Tertio: adhibiti ſunt inibi cuſtodes.

De

De Chriſti reſurrectione & apparitione prima.

PRimum : Apparuit Dominus Matri ſuæ, poſtquam reſurrexit, cum dicat ſcriptura, quòd apparuit multis. Licet enim nominatim illam non exprimat; id nobis tamen relinquit pro certo, tanquam intellectum habentibus: ne alioqui iure audiamus illud : Adhuc & vos ſine intellectu eſtis?

De ſecunda apparitione. Marc. 16.

PRimo: Summo mane ad monumentum profectæ ſunt Mariæ Magdalenæ, Iacobi, & Salome inter ſe dicentes (Quis reuoluet nobis lapidem ab oſtio monumenti?)

Secundo: viderunt lapidem reuo-

lutum, & angeli dictum audierunt (Ieſum quęritis Nazarenum Crucifixum. Surrexit, non eſt hic.)

Tertio: apparuit Mariæ Magdalenæ, quæ, alijs digręſſis, iuxta ſepulchrum reſtiterat.

De apparitione tertia. Matt. ultimo.

PRimo: redibant a monumento mulieres cum timore ſimul & gaudio ingenti, vt narrarent diſcipulis, quicquid de Domini reſurrectione intellexerant.

Secundo: apparẽs eis in via Chriſtus, ait (Auete) Et illæ accedentes, ac proſtratæ ad pedes eius, ipſum adorarunt.

Tertio: affatus eſt illas Dominus (Nolite timerę. Ite nuntiate fratribus meis, vt eant in Galilæam, ibi me videbunt.)

De apparitione quarta. Luc. vltimo.

PRimo: Audita Petrus ex mulieribus Chriſti reſurrectione, cucurrit monumentum.

Secundo: introgreſſus ſola vidit linteamina, quibus fuerat inuolutum corpus.

Tertio: cogitanti ſuper his Petro Chriſtus ſe oſtendit, vnde dicebant Apoſtoli(Surrexit Dominus vere & apparuit Simoni.)

De apparitione quinta. Ibidem.

PRimo: duobus diſcipulis, deinceps apparuit, cum irent in Emaus,& de ipſo colloquerentur.

Secundo: Redarguit eorum incredulitatem, & myſteria paſſionis,

atque reſurrectionis ipſis expoſuit. (O ſtulti & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti ſunt Prophetæ. Non ne hæc oportuit pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam?)

Tertio: rogatus, cum eis manſit, fractoq. ipſis pane diſparuit, qui ſubito in Hieruſalem reuerſi, nunciauerunt Apoſtolis, quomodo vidiſſent eum, & in fractione panis agnouiſſent.

De apparitione ſexta. Ioan. 20.

PRimo: Diſcipuli omnes præter Thomam, domi congregati erãt propter Iudæorum metum.

Secundo: Ingreſſus ianuis clauſis Chriſtus (ſtetit in medio, & dixit eis, pax vobis.)

Tertio:

Tertio: Spiritum ſanctum eis dedit, & ait (Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, &c.)

De apparitione ſeptima. Ibidem.

PRimo: S. Thomas, cum apparitioni prędictę non interfuiſſet, proteſtatus erat: (Niſi videro, &c. non credam.)

Secundo: Poſt dies octo, iterum clauſis ianuis obtulit ſe videndum Chriſtus, & Thomæ dixit, infer digitum tuum huc, & vide &c. & noli eſſe incredulus, ſed fidelis.)

Tertio: Exclamauit Thomas (Dominus meus & Deus meus.) Cui ſubintulit Chriſtus (Beati qui non viderunt, & crediderunt.)

De apparitione octaua. Ioan. vltimo.

PRimo : Palam ſe denuo fecit Chriſtus piſcantibus ſeptem diſcipulis, qui, cum tota nocte nil cepiſſent, iactum ad mandatum eius rete (iam non valebant illud trahere præ multitudine piſcium.)

Secundo : per id miraculum, agnoſcens eum Ioannes, ait Petro (Dominus eſt) qui confeſtim deſiliens in mare, ad Chriſtum acceſſit.

Tertio: dedit eis, vt comederent panem & piſcem. Poſtea Petro an ſe diligeret, ter interrogato, ſuum ouile commendauit (paſce oues meas.)

De apparitione nona. Marc. vltimo.

PRimo : ex Domini mandato abeunt diſcipuli ad montem Thabor.

Secundo:ijs apparens ille inquit: (Data eſt mihi omnis poteſtas in cęlo, & in terra.)

Tertio: mittens eos ad prædicandum per vniuerſum orbem ſic mandauit : (euntes ergo docete omnes gentes , Baptizantes eos in nomine patris,& filij,& ſpiritus Sancti.)

De apparitione decima. 1. Cor. 15.

DEinde viſus eſt pluſquam quingentis fratribus ſimul.)

De apparitione vndecima.
Ibidem.

Apparuit deinde Iacobo.

De apparitione duodecima.

APparuiſſe Chriſtum etiam Ioſepho ab Arimathia, legitur in hagiographis quibuſdam, & veriſimile eſt, atque meditatu pium.

De apparitione decima tertia.
1. Corinth. 15.

APparuit & beato Paulo poſt Aſcenſionem. (Nouiſsime autem omnium tanquam abortiuo viſus eſt & mihi) inquit ipſe. Apparuit etiam Patribus in limbo, quo ad animam, & poſtquam inde educti ſunt.

De-

Denique, reſumpto corpore, apparebat paſsim diſcipulis, & cum eis crebro verſabatur.

De *Aſcenſione Chriſti*. *Act.* 1.

PRimo: Poſtquàm iam per dies quadraginta multoties ſe Chriſtus Diſcipulis ſuis viuum exhibuiſſet, (in multis argumentis &c. loquens eis de regno Dei.) Miſit eos Hieroſolymam, vt promiſſum ſibi Spiritum ſanctum, illic expectarent.

Secundo: Eduxit eos ad Olíueti montem. (Et videntibus illis eleuatus eſt, & nubes ſuſcepit eum ab oculis eorum.)

Tertio: Ijſdem in cælum ſuſpicientibus dictum eſt per duos illos viros in veſtibus albis aſsiſtentes, Quos angelos fuiſſe credimus: (Viri Galilæi, quid ſtatis aſpicientes

tes in cælum? Hic Ieſus, qui aſſumptus eſt a vobis in cælum, ſic veniet, quemadmodum vidiſtis eum euntem in cælum.)

Regulæ Aliquot, ad motus animæ, quos diuerſi excitant ſpiritus, diſcernendos, vt boni ſolum admittantur, & pellantur mali.

ADuertendum eſt: quod potiſſimum conueniunt exercitijs primæ hebdomadæ.

PRima regula eſt: Quod illis, qui facile peccant lethaliter, & peccatum peccato addunt, fere ſolet inimicus noſter illecebras carnis, & ſenſuum delectationes obijcere, vt eos teneat peccatis plenos, ac ſemper cumulum adaugeat. Spiritus

vero

vero bonus, e contrario, conſcientiam illorum pungit aſſidue, & per ſynderesis, rationiſque officium a peccando deterret.

SEcunda: Quod alijs hominibus, qui ſe a vitijs, & peccatis purgandos curant ſollicite, & in obſequij diuini ſtudio magis ac magis in dies promouent, immittit ſpiritus malignus moleſtias, ſcrupulos, triſtitias, rationes falſas, & alias id genus perturbationes, quibus profectum illum impediat. Spiritui autem bono, ex oppoſito, propriũ, conſuetumque eſt, recte agentibus, animum ac vires addere, conſolari, deuotionis lachrymas ciere, illuſtrare mentem, & tranquillitatem dare, ſublatis obſtaculis omnibus, vt expeditius, alacriuſque per opera bona ſemper vltra tendant.

TErtia: Quod ſpiritualis proprie conſolatio, tunc eſſe noſcitur, quando per internam quandam motionem exardeſcit anima in amorem Creatoris ſui, nec iam creaturam vllam, niſi propter ipſum poteſt diligere. Quando etiam lachrymæ funduntur, amorem illum prouocantes, ſiue ex dolore de peccatis profluant, ſiue ex meditatione paſſionis Chriſti, ſiue alia ex cauſa qualibet, in Dei cultum, & honorem recte ordinata. Poſtremo, conſolatio quoque dici poteſt, fidei, ſpei, & charitatis quodlibet augmentum. Item lætitia omnis, quæ animam ad cæleſtium rerum meditationem, ad ſtudium ſalutis, ad quietem, & pacem cum Domino habendam, ſolet incitare.

QVarta: Quod ſpiritualis, è contra deſolatio vocari debet,

quæuis animæ obtenebratio, conturbatio, inſtigatio ad res infimas, ſeu terrenas: omnis denique inquietudo, & agitatio, ſiue tentatio trahens in diffidentiam de ſalute, & ſpem, charitatemq; expellens. Vnde ſe anima triſtari, tepeſcere, ac torpere ſentit, & de ipſius Dei Creatoris ſui clementia, prope deſperare. Sicut enim conſolationi opponitur deſolatio, ita etiam, quæ ab vtraque oriuntur cogitationes, ſunt inter ſe prorſus oppoſitæ.

QVinta: Quod tempore deſolationis nihil deliberandum, aut innouandum eſt circa propoſitum animi, aut vitæ ſtatum, ſed in eis perſeuerandum quæ fuerant prius conſtituta, puta præcedente die, vel hora conſolationis: *Quemadmodum enim, dum fruitur quis conſolatione illa, quam diximus, *ce

ximus, non proprio ſuo, ſed boni ſpiritus inſtinctu regitur: ita, obuerſante ſibi deſolatione, agitur a malo ſpiritu, cuius inſtigatione nihil vnquam recte conficitur.

SExta: Quod tametſi deſolatione affectus homo priora ſua conſilia minime debet immutare; expediet tamen prouideri, & augeri ea, quæ contra deſolationis impulſum tendunt: qualia ſunt, inſiſtere orationi, & meditationi, cum diſcuſsione ſui, ac pœnitentiæ aliquid aſſumere.

SEptima: Quod quamdiu premimur deſolatione, cogitãdum eſt, nos interim relinqui a domino nobis ipſis, probationis cauſa, vt per naturales quoque vires, inſultibus inimici noſtri obſiſtamus. Id quod
*dd poſſumus haud dubie, * aſſiſtente nobis iugiter præſidio diuino: licet

tunc

tunc nequaquam ſentiatur, eo quod ſeruorem priſtinum charitatis Dominus ſubtraxerit, relicta nihilominus gratia, quæ ad bene operãdum, & ad conſequendam ſalutem, ſatis eſſe queat.

OCtaua: Quod hominem tentatione pulſatum, mire iuuat patientiæ ſeruandæ ſtudium: vt quæ vexationibus huiuſmodi proprie opponitur, & è diametro reſiſtit. Accerſenda etiam ſpes eſt, & cogitatio, adfuturæ breui conſolationis: ſi præſertim per ſanctos conatus, in ſexta regula ſignatos, deſolationis impetus frangatur.

NOna: Quod cauſæ deſolationis tres ſunt præcipuæ. Prima, Quia propter noſtram in ſpiritualibus ſtudijs, ſeu exercitijs tepiditatem, atque acediam, conſolatione diuina merito priuamur.

Secunda

Secunda: Vt probemur quinam ſumus, & quomodo in Dei ſeruitium, & honorem, abſque præſente quodam conſolationum, donorumque ſpiritualium ſtipendio noſmet impendimus. Tertia: Vt certi plane ſimus noſtrarum virium non eſſe, vel acquirere, vel retinere feruorem deuotionis, vehementiam amoris, abundantiam lachrymarum, aut aliam quamlibet internam conſolationem: ſed omnia hæc gratuita eſſe Dei dona, quæ ſi vendicemus nobis, vt propria, ſuperbiæ & vanæ gloriæ crimen, non ſine ſalutis graui periculo, incurſuri ſumus.

DEcima: Quòd fruenti homini conſolatione, proſpiciendum eſt, quo ſe pacto gerere poterit, deſolatione deinceps occurrente: vt iam inde acrimoniam, & robur ani-

mi mature comparet, ad impetum eius reprimendum.

VNdecima: vt ille idem, affluente conſolatione ſeipſum deprimat, ac vilifaciat quantum poteſt, reputando ſecum: quam imbellis, quamque ignauus eſſe apparebit, deſolatione impugnante: niſi per gratiæ & cõſolationis diuinæ opem, cito ſubleuetur. Contra vero ille, quem deſolatio moleſtat, æſtimare debet cũ Dei gratia, ſe poſſe plurimum, facileque aduerſarios ſuos omnes deuicturum eſſe, dummodo in Dei virtute collocet ſpem ſuam, & animũ ſuum corroboret.

DVodecima: Quòd hoſtis noſter, naturam & morem muliebrem refert, quoad imbecillitatem virium, & animi peruicaciam. Nam ſicut fœmina cum viro rixans, ſi hunc conſpexerit, erecto & con-

ſtanti vultu ſibi obſiſtere, abijcit illico animum, ac terga vertit: ſin vero timidum, fugacémque eſſe animaduerterit, in extremã ſurgit audaciam, & illum ferociter inuadit. Itidem conſueuit dæmon animo & robore plane deſtitui, quoties ſpiritualem athletam, corde imperterrito, ac fronte ardua tentationibus videt reluctari: Sin autem trepidet, ad primos impetus ſuſtinendos, & quaſi animum deſpondeat, nulla eſt beſtia ſuper terram, inimico illo tunc efferatior, acrior, & pertinacior in hominem, vt cum pernicie noſtra, malignæ obſtinatæque mentis ſuæ deſiderium adimpleat.

DEcima tertia: Quod idem inimicus noſter morem inſequitur nequiſsimi cuiuſpiam amatoris, qui puellam honeſtorũ parentũ filiam, vel vxorem viri alicuius probi

volens ſeducere, ſummopere procurat, vt verba, & conſilia ſua occulta ſint, nilque reformidat magis ac ægre fert, quàm ſi puella patri ſuo, vel vxor marito, illa patefaciat, cum ſciat hoc pacto de votis, & conatibus ſuis actum eſſe. Ad eundem modum obnixe ſatagit diabolus, vt anima, quam circumuenire cupit, ac perdere, fraudulentas ſuas ſuggeſtiones teneat ſecretas. Indignatur vero maxime, & grauiſsime cruciatur, ſi cui vel confeſſionem audienti, vel ſpirituali homini molimina ſua detegantur, a quibus ita excidere ſe funditus intelligit.

DEcimaquarta: Quod ſolet etiam aduerſarius imitari aliquem belli ducem, qui obſeſſam arcem expugnare, atque deprædari cupiens, explorata prius natura, &

munitione loci, debiliorem partem aggreditur. Sic nimirum & ille circuit animam, & callide inquirit, quarũnam virtutum præſidijs, moralium ſcilicet, aut theologicarum, ipſa vel munita, vel deſtituta ſit: eaque potiſsimum parte machinis omnibus admotis irruit, ac ſubuertere nos ſperat, quam in nobis minus cæteris firmatam, cuſtoditamque eſſe præuiderit.

Regulæ Aliæ vtiles ad pleniorem ſpirituum diſcretionem, & ſecundæ hebdomadæ potiſſimum conuenientes.

PRima eſt: Quod proprium eſt Dei, & Angeli cuiuſque boni, veram infundere ſpiritualem læti-

tiam,

tiam animæ, quam mouent, ſublatâ triſtitia, & perturbatione omni, quã ingeſsit dæmon, cum hic e contrario, ſophiſticis argumentis quibuſdam, veri ſpeciem pr ſe ferentibus, lætitiam illam in anima repertam, oppugnare ſoleat.

SEcunda: Solius eſt Dei, conſolari animam, nulla præcedente conſolationis cauſa, cum ſit hoc proprium Creatoris, ſuâ ingredi creaturam, & illam in amorem ſui totã conuertere, trahere, & mutare. Cauſam vero præcedere nullam tunc dicimus, quando nec ſenſibus, nec intellectui, neque voluntati noſtræ quicquã obiectũ eſt, quod eiuſmodi conſolationem cauſare ex ſe poſsit.

TErtia: Quoties præceſsit conſolationis cauſa, auctor eius poteſt exiſtere tam malus Angelus, quam bonus, ſed ad fines ten-

dunt contrarios, bonus quidem, vt anima in boni cognitione, & operatione magis proficiat, malus autem, vt male agat illa, & pereat.

QVarta: Id moris eſt ſpiritui maligno, vt in lucis Angelum transfigurans ſeſe, cognitis pijs animæ votis, primum obſecundet, mox inde ad peruerſa ſua deſideria illam alliciat. Simulat etenim ab initio, bonas ſanctaſque hominis cogitationes ſequi, & fouere, at deinde in occultas fallaciarum ſuarum pedicas paulatim tractum illaqueat.

QVinta: Sedulo & accurate excutiendæ ſunt cogitationes noſtræ, circa principium, medium & finem ſuum, quæ tria ſi recte ſe habeant, angeli boni argumentum eſt, cogitationes illas ſuggerentis: ſin autem per diſcurſum mentis,

aliquid offertur vel ſequitur, quod ex ſe malum ſit, vel auocet a bono, vel ad minus bonum impellat, quã anima, prius quærendo ſequi decreuiſſet, vel animam ipſam defatiget, angat, ac perturbet, ſublata quæ prius aderat, quiete, pace, & tranquillitate, euidens tunc erit indicium, auctorem eſſe cogitationis eiuſmodi, ſpiritum malignum, vtpote vtilitati & ſaluti noſtræ ſemper aduerſantem.

SExta: Quoties contingit in aliqua ſuggeſtione deprehendi hoſtem ex cauda ſua ſerpentina, id eſt fine malo, quem ſemper nobis inſinuare ſtudet, tunc plurimum iuuat, reuoluere diſcurſum totum, & notare, quid ab initio prætexuerit bonę cogitationis, & quomodo præcedentem ſpiritualis guſtus ſuauitatem, animi ſerenitatem, ſenſim amouere,

ac venenum ſuum infundere tentarit, vt per huiuſmodi experimentum cognitæ illius fraudes, facilius deinceps caueantur.

SEptima: eorum, qui promouent in bono ſalutis, animis ſe inſinuat vterque ſpiritus diuerſo modo, bonus quidem leniter, placide, ac ſuauiter, ſicut aquæ ſtilla in ſpongiam illabens, malus vero duriter, implacide, & violenter, cum ſtrepitu quodam, ſicut imber decidens in petram, illis autem, qui in dies tendunt in deterius, oppoſitum prorſus vſu venit. Cuius ſane diuerſitatis ratio eſt; quatenus Angelo vtrilibet ſimilis eſt vel diſsimilis animæ ipſius diſpoſitio. Si enim contrariam ſibi eam alteruter ſpiritus inuenerit, cum ſtrepitu & pulſu, qui facile aduerti queat, ei ſe coniungit. Si conformem vero, tan-

quam in propriam & apertam domum ſubit cum quiete.

OCtaua: Quoties ſine præuia vlla cauſa conſolatio nobis adeſt, quamuis ei, tanquam diuinitus immiſſæ, vt ſupra dictum eſt, nihil fallaciæ ſubeſſe poſsit, debemus tamen attente, ac ſollicite diſtinguere præſens conſolationis tempus a proximo ſequente, in quo anima feruet adhuc, & fauoris diuini nuper accepti ſentit reliquias. Nam poſteriore hoc tempore, frequenter accidit, vt vel ex habitu, diſcurſu, & iudicio proprio, vel ex boni aut mali ſpiritus inſtinctu, aliqua ſentiamus, vel deliberemus, quæ cum ab ipſo Deo, citra medium non emanent, ſolerti indigent diſcuſsione, priuſquam recipiant aſſenſum, vel in opus veniant.

Digitized by Google

Regulæ nonnullæ, in diſtribuen-dis eleemoſynis ſeruandæ.

PRima: Si quid erogare libeat in homines genere, vel amicitia coniunctos, erga quos ſentitur procliuior affectus, Attendendæ erunt regulæ quatuor, quas ex parte circa electiones commemorauimus. Earum itaque prima hæc eſt, vt affectus erga tales meus, recta proueniat ex amore Dei, quem certe amorem debeo ſentire in me, vt radicem eſſe & cauſam cuiuſcunque meæ affectionis, erga cognatos, & amicos omnes, ac operam dare, vt in hoc præſenti negotio, præcipua ea ratio eluceſcat.

SEcunda: Vt * conſiderem, ſi quis * ec alter cui parem mecum ſtatum, ſeu perfectionis gradum optem, me conſulat ſuper negotio iſtiuſmodi, quam ego illi erogationis faciendæ, dictaturus ſim rationem. Hac igitur & me vti par eſt.

TErtia: Vt cogitem, ſi mihi, vitæ nunc exitus inſtaret, quid in hac re egiſſe vellem potiſſimum. Ita ergo agendum in præſentia decernam.

QVarta: vt proſpiciam ſimiliter, quid mallem in die iudicij a me fuiſſe ſuper his tranſactum: Id quod & nunc citra dubiũ præligã.

QVinta: vt quoties ad perſonas, mihi humano aliquo vinculo coniunctas, affectum meum ſentio magis inclinare, regulas quatuor prædictas ſedulo expendam, & iuxta eas examinem affectum: nihil de

elemo-

eleemoſyna,ſeu diſtributione facien-da cogitans, donec ab animo, ſi quid non rectum ineſt, remouero.

SExta: Quanuis facultates diuino cultui, & vſui eccleſiaſtico dicatæ, citra culpam aſſumi poſſint diſtribuendæ ab eo, qui ad hoc miniſterium ſit vocatus: cum tamen plurimis, in determinanda proprijs ſuis ſumptibus iuſta portione, ſoleat, de exceſſu ſcrupulus incidere, operæpretium eſt iuxta regulas ſuperiores, vitæ ſuæ ſtatum recte diſponere.

SEptima: Propter rationes dictas, & alias pleraſque, in adminiſtrandis ijs, quæ ad propriam perſonam, conditionem, domum, aut familiam pertinent: optimum ac ſecuriſſimũ eſt vnicuique, diſtributionis curam ſubeunti, vt ſuæ ſubtrahat commoditati quantum poteſt, ac ſeipſum

proxime

proxime conformet ad exemplar domini noſtri IESV CHRISTI, ſummi Pontificis:quandoquidem in tertio etiam Carthaginenſi Concilio, in quo interfuit S. Auguſtinus, decretum fuit, ſupellectilem Epiſcopi, vilem ac pauperem debere eſſe. Hoc idem in quolibet ſtatu ſeu vitæ genere prouideri conuenit,habita interim ratione perſonarum, & ſtatuum ipſorum, ſicut in matrimonio exemplum præbent S. Ioachimus, & S. Anna, qui diuiſis per annos ſingulos facultatibus ſuis in tres partes, pauperibus vnam erogabant, alteram dicabant in templi,& diuini cultus miniſterium, & tertiam poſtremo neceſſitati ſuæ reſeruabant.

Quæ-

Quædam notatu digna, de ſcrupulis, quos animæ dæmon in'jcit, dignoſcendis.

PRimum: Vulgo ſcrupulum appellant, quando ex proprio liberi arbitrij motu & iudicio, aliquid concludimus peccatum eſſe; cum peccatum non ſit, veluti ſi quis animaduertens ſe crucem, ex paleis humi figuratam, in tranſitu calcaſſe, crimini ſibi vertat. Hoc autem non ſcrupulus proprie, ſed iudicium potius erroneum vocari debet.

SEcundum: Scrupulus proprie dicendus eſt, quoties poſt calcatam crucem eiuſmodi, vel poſt cogitationem, loquelam, aut operationem aliquam, oboritur nobis extrinſecus, peccati admiſsi ſuſpicio.

cio. Et quamuis altera ex parte veniat in mentem, nos minime peccaſſe; ambiguitatem tamen quandam, atque animi perturbationem ſentimus, a dæmone videlicet obtruſam.

TErtium: Prior ſcrupuli ſpecies, improprie ſic dicti, prorſus abhorrenda eſt, vt erroris plena. Poſterior vero, per tempus aliquod (dum præſertim recens eſt vitæ melioris inſtitutio) animam rebus ſpiritualibus vacantem, non parum iuuat, cum eam mirum in modum purget; atque ab omni peccati ſpecimine abducat; iuxta illud Diui Gregorij: Bonarum mentium eſt, ibi culpam agnoſcere, vbi culpa non eſt.

QVartum: Callide obſeruare ſolet inimicus, qualis nam ſit animæ cuiuſuis conſciētia, craſsior ne;

an delicatior. Et ſi quam inuenit delicatam, multo quoque delicatiorem efficere nititur, & in extremum quendam redigere anxietatis gradum, vt ſic miſere turbatam, a profectu ſpirituali tandem deijciat. Puta ſi animam nouerit, quæ peccato nulli conſentiat, mortali, ſiue veniali, immo ne vmbram quidem (vt ſic dicamus) voluntarij peccati ſuſtinere queat, tunc, quoniam non poteſt veram peccati rationem illi obijcere, eò ſatagit adducere, vt peccatum ſibi eſſe credat, quod reuera non eſt, cuiuſmodi eſt, de verbo aliquo, vel cogitatiuncula repentina. Craſſam e diuerſo animam, ſeu conſcientiam, reddere craſſiorem ſtudet, vt, quæ negligebat prius venialia peccata, mortalia quoque nunc parum curet, ac in dies minus reſpiciat.

Quintum

QVintum: Vt anima progredi valeat in via ſpirituali, ad illius partis oppoſitum tendat neceſſe eſt, in quam inimicus tentat pertrahere: vt ſi laxiorem iſte conſcientiam facere adnititur, faciat illa ſtrictiorem: aut relaxet contra, ſi dæmon nimium velit reſtringere. Sic enim continget, vitatis extremæ vtriuſque partis periculis, animam ipſam in medio quodam quieto, & ſecuro ſtatu, iugiter manere.

SExta: Quotieſcunque homini, dicere, aut agere aliquid volenti, quod ab Eccleſiæ vſu, vel maiorum noſtrorum ſenſu non diſſonat, quodque tendit in Dei gloriam, obuiat extrinſecus ſuggeſtio diſſuadens, ne dicat, aut agat illud propoſitum, adducta vel vanæ gloriæ, vel mali alterius cuiuſuis fucata quadam ratione: Tunc ad Deum

eleuanda mens eſt: ſique appareat, ad eius gloriam ſpectare dictum, aut factum eiuſmodi,vel certe contrarium non eſſe, tendendum recta erit aduerſus talem cogitationem, atque obſtrepenti nobis inimico reſpondendum cum diuo Bernardo: Nec propter te cœpi, nec propter te finiam.

Regulæ aliquot ſeruandæ, vt cum orthodoxa Eccleſia verè ſentiamus.

PRima: Sublato proprio omni iudicio, tenendus eſt ſemper paratus promptuſque animus, ad obediendum veræ Chriſti ſponſæ, ac ſanctæ Matri noſtræ, quæ eſt orthodoxa, catholica,& Hierarchica Eccleſia.

SEcunda: laudare conuenit ſolitam fieri ſacerdoti confeſſionem peccatorum, & Euchariſtiæ ſacræ ſumptionem, annuam vt minimum, cum ſit laudabilius, octauo quoque die, aut ſemel ſaltem in menſe quolibet, ſeruatis interim conditionibus debitis, Sacramētū ipſum ſuſcipere.

TErtia: Commendare Chriſti fidelibus, vt frequenter, ac deuote Miſſæ ſacrum, ſeu ſacrificium audiant. Item cantus Eccleſiaſticos, pſalmos, & prolixas preces in templis, vel extra templa recitandas: tempora etiam probare, determinata officijs diuinis, & precationibus quibuſcumque, vt ſunt, quas vocamus horas canonicas.

QVarta: Laudare plurimum religionum ſtatus, atque cælibatum, ſeu virginitatem matrimonio præferre.

QVinta: cōprobare vota religioſorũ de ſeruanda caſtitate, paupertate, obedientiaq; perpetua, cum alijs perfectionis, & ſupererogationis operibus. Vbi obiter notandum eſt, quod cum voti ratio ad ea pertineat, quæ ad perfectionem ducunt vitæ Chriſtianæ: de alijs, quæ ab ipſa perfectione potius auertunt, vt de negotiatione, vel matrimonio, votum nunquam emittendum ſit.

SExta: Laudare preterea reliquias, venerationem, & inuocationem Sanctorum. Item ſtationes, peregrinationeſq; pias: indulgentias, iubilæa, candelas in templis accendi ſolitas, & reliqua huiuſmodi pietatis, ac deuotionis noſtræ adminicula.

SEptima: Extollere abſtinentiæ ac ieiuniorum vſum, vt quadrageſimæ, quatuor temporum, vigiliarum, ſextæ feriæ, ſabbati, aliorumq; pro

deuo-

deuotione ſuſceptorum. Item ſpontaneas afflictiones ſui, quas pœnitentias dicimus, non internas ſolum, ſed etiam externas.

OCtaua: Laudare inſuper templorum extructiones, atque ornamenta, nec non imagines, tanquã, propter id quod repræſentant, iure optimo venerandas.

NOna: confirmare maxime omnia Eccleſiæ præcepta: nec impugnare vllo modo: ſed contra impugnantes quæſitis vndique rationibus prompte defendere.

DEcima: Patrum etiam, ſeu ſuperiorum decreta, mandata, traditiones, ritus, & mores ſtudioſe probare. Licet autẽ nõ reperiatur vbiq; ea, quę deberet eſſe, morum integritas; ſi quis tamen, vel in publica cõcione, vel ĩ populari cõmercio, ipſis obloquitur, generat potius dãna &

Digitized by Google

ſcandala, quam aliquid afferat remedij, aut vtilitatis, cum nihil aliud ſequatur, niſi exaſperatio, & obtrectatio populi aduerſus Principes, ac Paſtores ſuos. Temperandum eſt igitur ab iſto inuectiuarum genere. Verum tamen, ſicut damnoſum eſt, primates ipſos abſentes, apud populum allatrare, atque proſcindere: Ita rurſus priuatim admonere eos, qui ſi velint, mederi huic malo poſſunt, operæpretium videtur fore.

VNdecima: Doctrinam ſacram plurimi facere, tum eã, quæ poſitiua dici ſolet, tum, quæ ſcholaſtica. Sicut enim ſanctis Doctoribus antiquis Hieronymo, Auguſtino, Gregorio, & conſimilibus, ſcopus fuit, ad amorem, & cultum Dei amplectendum, animos mouere: ita peculiare eſt B. Thomæ, Bonauenturæ, Magiſtro ſententiarũ, & alijs recentiori-

tioribus Theologis, dogmata ad ſalutem neceſſaria exactius tradere, atque definire, prout conuenit ſuis temporibus, & poſteris, ad errores hæreſum confutandos: Siquidem Doctores huiuſmodi, vt ſunt, tempore poſteriores, non ſolum ſcripturæ ſacræ intelligentia prædi-ti ſunt, & veterum autorum iuuantur ſcriptis: ſed etiam, cum influxu diuini luminis conciliorum ſanctionibus, decretis, & varijs Eccleſiæ ſanctæ conſtitutionibus, ad ſalutis noſtræ ſubſidium, fœliciter vtuntur.

DVodecima: Culpabilis eſt, ac vitanda hominum, qui adhuc in terris viuunt, (quantumuis laudabilium) comparatio, cum Sanctis, & Beatis, dicendo: Iſte eſt doctior ſancto Auguſtino: Ille eſt alter S. Franciſcus: Aequalis eſt

Paulo ſanctitate, aut aliqua virtute, non eſt inferior. &c.

DEcima tertia: Denique vt ipſi Eccleſiæ Catholicæ omnino vnanimes, conformeſque ſimus, ſiquid, quod oculis noſtris apparet album, nigrum illa eſſe definierit, debemus itidem, quod nigrum ſit, pronunciare. Indubitate namque credendum eſt, eundem eſſe Domini noſtri Ieſu Chriſti, & Eccleſiæ orthodoxæ, Sponſæ eius, ſpiritum, per quem gubernamur, ac dirigimur ad ſalutem, neque alium eſſe Deum, qui olim tradidit decalogi præcepta, & qui nũc temporis, Eccleſiam Hierarchicam inſtruit, atque regit.

DEcima quarta: Aduertendum quoque eſt, quanquam veriſſimum ſit, nemini contingere ſalutem, niſi prædeſtinato; circunſpe-

cte

ĉte tamen ſuper hoc loquendum eſſe: ne forte gratiam ſeu prædeſtinationem Dei nimis extendentes, liberi arbitrij vires, & operum bonorum merita excludere velle videamur: vel e conuerſo, ne plus æquo hiſce tribuentes, illis interim derogemus.

DEcima quinta: Similem ob cauſam, frequens de prædeſtinatione ſermo habendus non eſt: ſique incidat nonnunquam, ita temperari decet, vt nulla plebi audienti detur occaſio erroris, ac dicendi, ſi de ſalute mea, vel damnatione iam definitum eſt, ſiue male, ſiue bene agam, aliter euenire non poteſt: vnde ſolent multi opera bona negligere, & alia ſubſidia ſalutis.

DEcima ſexta: Accidit etiam non raro, vt ex immodica fidei prædicatione, & laude, adie-

ĉta

Digitized by Google

ᵭa diſtinctione, aut explicatione nulla, anſam arripiat populus, torpeſcendi circa bona quælibet opera: quæ fidem præeunt, aut ſequuntur charitatis nexu efformatam.

DEcima ſeptima: Neque itidem, prædicandæ, & inculcandæ gratiæ Dei vſque adeo inſiſtendum fuerit, vt ſerpere inde poſſit auditorum animis læthalis error, negata liberi arbitrij noſtri facultate. De gratia ergo ipſa diffuſe quidem loqui fas eſt, Deo aſpirante, ſed quatenus in gloriam eius vberiorem redundat, idque iuxta modum conuenientem, noſtris præſertim temporibus, tam periculoſis: ne & liberi arbitrij vſus, & operum bonorum efficacia tollatur.

DEcima octaua: Quamuis ſumme laudabile ſit atque vtile, ex dilectione pura inſeruire Deo, nihilo-

hilominus tamen valde commendandus eſt Maieſtatis diuinæ timor. Neque porro is timor ſolum, quem filialem appellamus, qui pius eſt, ac ſanctus maxime: verum etiam alter, ſeruilis dictus. Quippe qui homini vtilis eſt admodum, & ſæpenumero neceſſarius, vt a mortali peccato, quando incidere contingit, reſurgere prompte ſtudeamus, a quo, dum erimus immunes, atque alieni, facilius patebit aſcenſus ad timorem illum filialem Deo penitus acceptum, qui nobis cum ipſo Deo vnionem amoris præſtat, & conſeruat.

Quæ

Quæ ab alijs impreſſis Exercitiorum exemplis variant, ex vtroque noſtro exemplari manuſcripto: In myſterijs autem vitæ Chriſti, etiam ex editione vulgata, emendata ſunt.

LOCA QVAE EX diligenti cum hiſpanico autographo collatione adnotata ſunt in hac poſtrema editione.

EA Patrum deputatio, quæ in V. Generali Congregatione pro re cognoſcendo Directorio exercitiorum inſtituta fuit, illud in primis propoſuit, vt an-

tequam

tequam liber exercitiorum denuo imprimeretur, cum Hiſpanico autographo, qui Romæ ſeruatur, diligenter conferretur, non vt noua quædam verſio fieret, ſed vt loca quædam accommodarentur, quæ in vulgata Latina editione ſubobſcura videbantur. Quod cum R. P. N. fieri mandaſſet, facta diligēti collatione, compertum eſt, Latinam editionem in paucis ab autographo diſcrepare. Iis igitur prætermiſſis, quæ parui momenti eſſe videbantur, ea tantū loca adnotari placuit, in qui-

quibus ſenſus ſubobſcurius cēſebatur, vel certe clarior hac noua verſione reddi poterat. quæ omnia cum eſſent a R. P. N. cum Patribus Aſsiſtentibus *diligenter examinata, ne vulgata editio, ob reuerentiam, quæ illi merito debetur, mutari videretur, ſatius viſum eſt, ſi in fine exercitiorum loca omnia, quæ ſunt adnotata, ponerentur ſtellulis quibuſdam ſignata, quæ locis, in quibus facta eſt mutatio, reſponderent, vt facilius, quæ in poſtrema hac editione fuerunt accommoda-*

ta, reperiri à quolibet poſſent. Hic autem labor, vt ſperamus, maiorem quandam lucem afferet ijs, qui exercitia tractant, omnibusque Societatis noſtræ hominibus, qui exercitiorum vſum habere debent frequentiſſimum, non erit iniucundus. Romæ. 25. Iunij. M. D. XCVI.

Mandato R. P. N. *Generalis.*

Iacobus Dominicus ſecretarius.

IN

In Annotationibus viginti, quæ ſunt in principio Exercitiorum.

P*Ag.* 20. *Annotatione quarta in fine, vbi dicitur*, * *a* Expedit nonnunquam ſuccidi hebdomadam. *Senſus erit clarior ſi legatur*, Contrahi hebdomadam.

Pag. 22. *Annotatione octaua vbi dicicitur.* * *b* In prioribus duabus hebdomadis. *Lege.* Pro prioribus duabus hebdomadis.

Pag. 24. *Annotatione decima In fine, vbi habetur.* * *c* Atque per exercitia primæ hebdomadæ comprehenditur. *Lege.* Atque exercitijs primæ hebdomadæ reſpondet.

*Pag.*29 *Annotatio decimaſeptima ita poni debet.* * *d* Decima ſeptima. Per-

utile eſt, vt qui tradit exercitia, quamuis inquirere, ac ſcire non intendat proprias alterius cogitationes, & peccata; certior tamen fideliter fiat de varijs agitationibus, & cogitationibus, quas varij ſpiritus immittunt. Perſpecto enim maiori, aut minori eius profectu, nonnulla ſpiritualia exercitia præſcribere illi poteſt præſenti animæ neceſſitati opportuna.

In Fundamento.

PAg. 37. *Vbi dicitur.* (* *e* Pro vt libertati arbitrij noſtri ſubiectę ſunt, & non prohibitæ) *clarius ex autographo dicatur.* pro vt libertati arbitrij noſtri permiſſum eſt, & non prohibitum.

Pag. eadem, Circa finem fundamenti, vbi habetur. * *f* Sed conſentaneum

eſt

eſt ex omnibus ea demum, quæ ad finem, ducunt, eligere, ac deſiderare. *dicatur.* Sed conſentaneum eſt ex omnibus ea demum, quæ ad finem, cuius gratia conditi ſumus, nos ducunt, eligere, ac deſiderare.

In quinto Exercitio primæ hebdomadæ.

PAg. 67. *In primo puncto.* * *g* Et animas igneis quibuſdam corporibus velut ergaſtulis incluſas. *dicatur.* Et animas velut igneis quibuſdam corporibus tanquam ergaſtulis incluſas.

In Additionibus.

PAg. 71. *In Prima Additione, vbi dicitur.* * *h* Cogitem de hora, qua

ſurgendum mihi erit. & de exercitio ita ſendo. *Ex autographo dicatur.* Cogitem de hora, qua ſurgendum mihi erit, exercitij faciendi puncta breuiter animo retractans.

In Meditatione ſecundæ diei in ſecunda hebdomada.

PAg. 91. *In primo puncto.* * i Inter quos me adeſſe fingam, tanquam pauperculum, eorum vtcunque neceſſitatibus &c, *addatur ex autographo.* Inter quos me adeſſe fingam, tanquam pauperculum, & ſeruulum indignum, eos ſpectantem, contemplantem, & eorum neceſſitatibus cum reuerentia maxima famulantem.

In quinta Contemplatione.

P*Ag.94.In tertio puncto.* * k Dulcedo animæ diuinis donis. &c. *Legatur*. Dulcedo, diuinitatis, animę, eiuſque virtutum, ac cæterorum omnium iuxta rationem.&c.

In quinque notandis.

P*Ag.96.In tertio.* * l Superaddita circa veſperas vna repetitione, & ſenſuum applicatione ante cœnam. *Ex Autographo*. Superaddita circa veſperas vna repetitione, & poſtea ſenſuum applicatione ante cœnam.

In ſecunda die.

P*Ag 98.* * *m*Et fuga in Aegyptum. *Additur ex autographo*. Et fuga

In Meditatione quartæ diei de tribus hominum Claſſibus.

PAg. 108. *In fine primi Præludij.* * o Sublato vtcunque noxio affectu rerum, vtpote ſalutis impedimento. *Legatur.* Sublato vtcunque noxio affectu rei partæ, vtpote. &c.

Pag. eadem. In prima Claſſe. * p Debitaque adminicula toto vitæ tempore nõ admouet. *Ex autographo.* Debitaque adminicula vſque ad horam mortis non admouet.

Pag. 109. In tertia. * q Ac interim omnia relinquens integra. &c. *vſque ad finem. Ita ex autographo verti poteſt clarius.* Ac interim ita ſe gerit, vt qui omnia in affectu reliquerit, enitendo ſcilicet, neque hoc, neque aliud quippiam expetere, niſi quantum diuini obſequij intuitus moue-

ret; ita vt non aliam admittat relinquendæ, aut retinendæ rei acquiſitæ cauſam, præter rationem, ac deſiderium, melius Deo domino noſtro ſeruiendi.

Pag. 110. *In Notando.* * r Seruabimus tamē interea &c. *vſque ad finem. In autographo ſic habetur.* Atque hoc ipſum optare, petere, & flagitare, ſpectato ſolum obſequio, & gloria diuinæ ipſius bonitatis.

In ſecundo Notando poſt duodecimam Meditationem.

PAg. 113. *Secundo.* * ſ Quod inchoanda eſt &c. *vſque ad finem. Omnis dubitandi ratio tollitur, ſi ita verſatur ex autographo.* Secundo quod inchoanda eſt electionum diſcuſſio a contemplatione diſceſſus Chriſti

ex Nazareth Iordanem verſus incluſiue, quæ fit quinto die, vt in ſequentibus declaratur.

In modo ſecundo bene eligendi.

P*Ag.* 124. *In ſecunda Regula.* * 2 Secunda eſt conſiderare. &c. *vſque ad finem. Clarius ita verti poteſt ex autographo.* Secunda eſt conſiderare, ſi quis mihi vir antea ignotus, & nunquam plane viſus, cui tamen nihil non perfectionis ineſſe cupiam, occurreret dubius ſuper electione huiuſmodi, quid nam ego illi faciendum, & eligendum ad maiorem Dei gloriam, & maiorem animæ illius perfectionem eſſem conſulturus: quo animaduerſo, id mihi agendum ducam, quod alteri ſuaderem.

In

PAg.127. *In titulo primæ contemplationis.* * *u* Prima contemplatio fit media nocte. &c. *addatur ex autographo*. Prima comtemplatio de Chriſti Domini noſtri profectione a Bethania in Hieruſalem, & de geſtis vſque ad vltimam cœnam incluſiuè, fit media nocte, & continet orationem præparatoriam.

Pag. 129. *In quarto puncto.* * *x* Quartum: aduertere quid iam inde. &c. *ita vertendum ex autographo*. Quartum: Aduertere quid Chriſtus Dominus noſter in humanitate patiatur, aut pati appetat, iuxta punctum, quod meditandum ſuſcipitur: vnde incipiam & ipſe maximo conatu dolorem, mœſtitiam, & fletum mihi excitare, idemque curabo in ſubſequentibus punctis.

In prima Contemplatione quartæ hebdomadæ.

P*Ag.* 143. *In primo Prælùdio.* * y Sepulto corpore. *Ex autographo habetur.* Corpore ab anima ſeparato; *vox enim illa* (ſepulto) *non eſt, neque cohæret cum alijs.*

Pag. 144. *In quarto punƈto.* * z Quomodo Chriſti diuinitas paſſionis, & mortis tempore abſcondita. *In autographo habetur.* Quomodo Chriſti diuinitas, quæ paſſionis tempore videbatur abſcondita. &c.

In Contemplatione ad acquirendum amorem.

P*Ag.* 151. *In tertio punƈto. poſt illa verba,* * *aa* Laborantem quodammodo. *addantur hæc ex autographo.* Vt in Cœlis, Elementis, plantis, frugi-

frugibus, & animantibus, quatenus dat. &c.

De Conuerſione Magdalenæ.

P*Ag.*178. *In autographo non habentur verba illa.* * *b b* Siue Maria Magdalena Soror Marthæ fuerit, ſiue alia.

In quinta Regula de diſcretione ſpirituum.

P*Ag.*205. *Verba illa.* * *c c* Quemadmodũ enim dum fruitur quis vſque ad finem. *ita commodius verti poſſunt ex autographo.* Quemadmodum enim in conſolatione bonus ſpiritus nos magis regit, ac dirigit, ita in deſolatione malus, cuius inſtigatione, & conſilijs nihil rectum

decernere

decernere poſſumus.

In ſeptima Regula de diſcretione ſpirituum.

PAg. 206. *Circa medium.* * *dd* Aſſiſtente nobis iugiter præſidio diuino, licet tunc nequaquam ſentiatur. *In autographo ſic habetur.* Aſſiſtente nobis præſidio diuino, quod ſemper manet, licet tunc nequaquam ſentiatur.

In ſecunda Regula pro diſtribuendis Eleemoſynis.

PAg. 219. *Secunda.* * *ee* Vt conſiderem. &c. *vſque ad finem. Hæc Regula in autographo ſic habetur.* Secunda: Vt conſiderem ſi quis alter eſſet mihi plane ignotus, cui tamen

men pro hoc miniſterio, & ipſius ſtatu omnem perfectionis gradum exoptem, quam ego illum in hac diſtributione rationem ſequi vellem ad maiorem Dei gloriam, & animæ ſuæ perfectionem, hac ipſa eadem mihi vtendum eſſe.

LAVS DEO.

BREVIS INDEX EORVM,

Quæ hoc libro continentur.

Confirmatio exercitiorum Pauli tertij. pag. 3
Teſtimonia eorum, quibus cenſura exercitiorum eſt commiſſa. 10
Præfatio ad Lectorem. 13
Annotationes, vt iuuari poſſit & is, qui tradit, & is, qui accipit exercitia. 17

Prima hebdomada.

PRincipium, ſeu fundamentum. 36
Examen particulare. 37

Exa-

ized by Google

Examen generale. 42
Examinis generalis modus. 50
Confeſſionis generalis, & communionis vſus. 51
Primum exercitium ſecundum tres animæ potentias circa triplex peccatum. 53
Secundum exercitium, meditatio de peccatis. 60
Tertium exercitium, repetitio primi & ſecundi cum tribus colloquijs. 64
Quartum ſimile. 66
Quintum de inferno. 67
Exercitiorum temporis diſtributio. 69
Additiones ad exercitia melius agenda. 70
De pœnitentia, ſeu afflictione corporis. 74
Notanda alia quatuor. 76

Hebdo-

Hebdomada ſecunda.

Contemplatio Regni Chriſti. 79
Primæ diei meditatio prima de Incarnatione. 84
Contemplatio ſecunda de Natiuitate. 89
Tertia, repetitio vtriuſque. 92
Quarta, ſimilis. 93
Quinta, applicatio ſenſuum ad prædictas. ibidem
Annotationes quinque. 95
Secundæ diei contemplationes. 98
Tertiæ diei. 99
Præludium conſiderationis ſtatuum diuerſorum. 100
Quartæ diei meditatio de duobus vexillis. 101
Eiuſdem diei meditatio de tribus hominum claſſibus. 107
Quintæ diei 110. ſextæ 111. ſeptimæ, vſque ad duodecimam 112.

Annotationes tres. 112
Tres modi humilitatis. 113
Præludium ad electionem faciendam. 115
Introductio ad eligendarum rerum notitiam, 117
De tempore triplici ad electiones faciendas. 119
Modus prior bonæ electionis faciendæ. 121
Modus Ppſterior. 123
De emendatione, ſeu reformatione vitæ ſtatus. 125

Tertia hebdomada:

COntemplatio prima: de cœna Domini. 127
Secunda: de geſtis poſt cœnam, & in horto. 131
Notanda quatuor. 132
Secunda die. 134

Tertia

Tertia, & quarta. 135
Quinta & ſexta. 136
Septima, cum annotationibus. ibid.
Regulæ ad victũ temperandũ. 138

Quarta hebdomada.

Contemplatio prima de Reſurrectione. 142
Annotationes aliquæ. 144
Contemplatio ad amorem ſpiritualem excitandum. 148
Modi tres orandi: primus. 152
Secundus. 157
Eius regulæ. 158
Tertius. 159
Eius regulæ. 160

Vitæ D. N. Ieſu Chriſti myſteria.

Notandum. 162
De Annunciatione. ibidem

De Viſitatione. 163
De Natiuitate. 164
De Paſtoribus. 165
De Circuncifione. 166
De tribus Magis. ibidem.
De Præſentatione. 167
De fuga in Aegyptum. 168
De Reditu. 169
Vita Domini ab anno 12. vſque ad 30. ibidem
De Aſcenſu in Templum. 170
De Baptiſmo. 171
De tentatione. ibidem
De Apoſtolorum vocatione. 172
De primo miraculo. 173
De fugatis negotiatoribus prima uice. 174
De ſermone Chriſti in monte. 175
De ſedata maris tempeſtate. 176
De ambulatione ſuper aquas. ibid.
De miſſis ad prædicandum Apoſtolis. 177

De

De conuerſione Magdalenæ. 178
De Quinque millium hominum refectione. 179
De Transfiguratione. 180
De Lazari ſuſcitatione. 181
De cœna apud Bethaniam. ibidem
De die palmarum. 182
De prædicatione in templo. 183
De cœna vltima. ibidem
De myſterijs poſt cœnam, & in horto geſtis. 184
De comprehenſione Chriſti, & traductione ad Annam. 186
De geſtis in domo Caiphæ. 187
De Chriſti apud Pilatum accuſatione. 188
De tranſmiſſo Chriſto ad Herodem. 189
De reuerſione ab eo ad Pilatũ. ibid.
De condemnatione & crucifixione. 190
De myſterijs in Cruce factis. 191
De

De myſterio ſepulturæ. 192
De Chriſti reſurrectione, & apparitione prima. 193
De ſecunda. ibidem
De tertia. 194
De quarta. 195
De quinta. ibidem
De ſexta. 196
De ſeptima. 197
De Octaua. 198
De Nona. 199
De decima. ibidem
De Vndecima, Duodecima, & Decimatertia. 200
De Aſcenſione. 201
Regulæ ad motus animæ diſcernendos. 202
Regulæ vtiles ad pleniorem ſpirituum diſcretionem. 212
Regulæ in diſtribuendis eleemoſynis. 218
De ſcrupulis dignoſcendis. 222
Regulæ

Regulæ ſeruandæ, vt cum Eccleſia ſentiamus. 226
Loca adnotata in poſtrema editione ex collatione cum Hiſpanico auctographo. 237

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google